

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY GASZOWICE**

z dnia 26 listopada 2015 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Gaszowice na lata 2015-2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1515 z późn. zm.) w związku z art. 3 pkt 3, art. 6 i art. 9 pkt 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1649 z późn. zm.) po przeprowadzeniu wymaganych prawem konsultacji

**na wniosek Wójta Gminy
Rada Gminy Gaszowice
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Gaszowice na lata 2015-2022, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Traci moc Uchwała nr XLIV/222/98 Rady Gminy w Gaszowicach z dnia 27 marca 1998 r. w sprawie zatwierdzenia programu pn. „Strategia Rozwoju Gminy Gaszowice”.

§ 4. Uchwałę wywiesza się na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy oraz publikuje się w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr .....
Rady Gminy Gaszowice
z dnia 26 listopada 2015 r.

URZĄD GMINY GASZOWICE

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GASZOWICE NA LATA 2015-2022

Gaszowice, wrzesień 2015

Spis treści

1.	ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE DO STRATEGII	2
2.	PODSTAWOWE DANE O GMINIE GASZOWICE	7
2.1.	Demografia	7
2.2.	Gospodarka i rynek pracy	10
2.3.	Usługi społeczne	16
2.4.	Budżet lokalny	23
3.	GASZOWICE W OTOCZENIU SUBREGIONALNYM I REGIONALNYM	24
4.	WIZJA ROZWOJU GMINY GASZOWICE	26
5.	PRIORYTETY I CELE ROZWOJU GASZOWIC	28
6.	UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH – ANALIZA SWOT	30
7.	PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE	35
8.	SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII	43
	ZAŁĄCZNIK 1 – RELACJE STRATEGII ROZWOJU GMINY GASZOWICE Z CELAMI ROZWOJU ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	50
	ZAŁĄCZNIK 2 – LISTA OSÓB ZAPROSZONYCH DO PRAC WARSZTATOWYCH	52

1. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE DO STRATEGII

Powszechnie przyjętym standardem zarządzania na poziomie lokalnym stało się posiadanie przez samorząd poprawnie opracowanej i spójnej treściowo strategii rozwoju. Dokument taki umożliwia realizowanie racjonalnej polityki lokalnej oraz sprawne zarządzanie gminą. Strategia pozwala na podejmowanie decyzji w nawiązaniu do zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań. Podniesienie poziomu i poprawa jakości życia mieszkańców oraz umiejętne dostosowywanie się do zmian zachodzących w subregionie, regionie i w dalszym otoczeniu wymagają dysponowania przez władze lokalne przemyślaną koncepcją długofalowego rozwoju. U podstaw skutecznego zarządzania gminą oraz efektywnej alokacji środków budżetowych leżą dobrze sformułowane cele i priorytety oraz uporządkowane przedsięwzięcia.

Strategia ukierunkowuje długookresowo rozwój gminy poprzez wybór priorytetów, celów strategicznych oraz koncentrację działań i zasobów. Strategia ustanawia jednocześnie podstawy dla podejmowania kluczowych decyzji w przyszłości, tworzenia planów szczegółowych i kreowania projektów o zasadniczym wpływie na rozwój lokalny. Dokument otwiera kolejny rozdział w myśleniu o rozwoju gminy dążąc do odkrywania i uruchamiania niewykorzystywanych dotychczas potencjałów i szans rozwojowych. Wyzwalanie i utrwalanie aktywności społeczności lokalnej wraz z niezbędną determinacją i konsekwencją działań strategicznych podejmowanych przez władze lokalne prowadzić będzie do intensyfikowania rozwoju gminy oraz generowania realnych, pozytywnych zmian odczuwalnych dla mieszkańców Gaszowice.

**Przesłanki
podjęcia prac nad
strategią**

Schemat 1. Przesłanki opracowania strategii rozwoju gminy Gaszowice

źródło: opracowanie własne

„Strategia rozwoju gminy Gaszowice na lata 2015-2022” stanowi opracowanie będące wynikiem szeregu konsultacji przeprowadzonych w roku 2015 z reprezentantami różnych środowisk i podmiotów lokalnych. Główna część informacji służących sformułowaniu strategii została pozyskana w trakcie spotkań o charakterze warsztatowym. W toku dyskusji nad strategią przyjęto, że dla skutecznego planowania i kształtowania rozwoju gminy Gaszowice należy przyjąć następujące horyzonty czasowe:

- rok 2025 jako zasadniczy horyzont realizacji strategii,
- lata 2017 i 2020 jako horyzonty pośrednie, w których realizowane powinny być przedsięwzięcia najpilniejsze oraz prowadzone będą kompleksowe działania monitoringowe.

**Horyzont
strategiczny**

W strategii, zarówno wizja, jak też cele i przedsięwzięcia strategiczne są formułowane w horyzoncie podstawowym roku 2025. Również w tym horyzoncie wykonywano analizy scenariuszowe służące do wskazania potencjalnych trendów rozwojowych o kluczowym znaczeniu dla rozwoju lokalnego. Proponowane horyzonty pośrednie – 2017 i 2020 – zostały uwzględnione w fazie kreowania projektów do strategii i odpowiadających im harmonogramów realizacyjnych.

W trakcie formułowania strategii przyjęto, że podstawowymi zagadnieniami wymagającymi uwzględnienia, a tym samym wyznacznikami określającymi metodologię postępowania są:

- określenie funkcji, które powinna pełnić strategia w procesie rozwoju gminy, szczególnie w aspekcie oczekiwanych efektów wdrożeniowych oraz roli pełnionej w lokalnym systemie zarządzania,
- zidentyfikowanie czynników decydujących o strategicznym rozwoju Gaszowic z uwzględnieniem przekrojów: wewnątrz – otoczenie, czynniki aktualne – czynniki potencjalne,
- stworzenie atrakcyjnej wizji rozwoju Gaszowic w założonym horyzoncie czasowym,
- określenie priorytetów sprzyjających koncentracji działań i dostępnych środków.

**Wstępne
założenia
strategiczne**

W pierwszej części strategii zawarto opis bieżącej i prognozowanej sytuacji rozwojowej gminy uwzględniający wyniki warsztatów oraz podstawowe dane statystyczne pozyskane ze źródeł statystyki publicznej.

W kolejnych częściach zaprezentowano wizję strategicznego rozwoju Gaszowic, strukturę celów strategicznych i operacyjnych, a także zbiór przedsięwzięć służących osiągnięciu postawionych celów.

**Struktura
dokumentu**

Część wdrożeniowa obejmuje sugestie związane z zarządzaniem strategią i organizacją procesu realizacji kolejnych przedsięwzięć. W załączniku zamieszczono między innymi opis relacji między celami rozwoju Gaszowic a celami zawartymi w dokumentach regionalnych i subregionalnych.

Schemat 2. Struktura strategii rozwoju gminy Gaszowice

źródło: opracowanie własne

Struktura strategii oraz proces formułowania strategii mogą być wyrażone w formie pytań, które zostały zaprezentowane na kolejnym schemacie. Funkcją diagnostyczną tak rozumianej strategii jest w pierwszym rzędzie zidentyfikowanie, przeanalizowanie, zinterpretowanie i zrozumienie mechanizmów wpływających na rozwój lokalny, zaś konsekwencją strategii jest zapanowanie nad tymi mechanizmami.

Schemat 3. Pytania strategiczne

Pytania o sytuację aktualną	Pytania o oczekiwania	Pytania o realizację
<ul style="list-style-type: none"> • Jaka jest aktualna pozycja Gaszowic? Jaka jest opinia mieszkańców o warunkach zamieszkania w gminie? Na ile Gaszowice są atrakcyjne dla nowych mieszkańców, inwestorów, osób odwiedzających?	<ul style="list-style-type: none"> • Jakimi cechami powinny wyróżniać się Gaszowice w roku 2025, co powinno je charakteryzować, jak zmieniają się oczekiwania mieszkańców wobec gminy, jaka wizja rozwoju może być motywująca do działania dla mieszkańców? • Jaką pozycję powinny zająć Gaszowice w swoim otoczeniu (powiatowym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym)? Jakiego rodzaju, produkty, usługi, potencjały, aktywności mogą podwyższyć atrakcyjność gminy dla podmiotów w otoczeniu?	<ul style="list-style-type: none"> • W jakich kierunkach powinna się rozwijać gmina w wyznaczonym przez strategię horyzoncie czasowym, aby zrealizować założoną wizję? Jakie należy przyjąć priorytety, w których punktach kontynuować dotychczasowy model rozwoju, a gdzie wprowadzić zmiany i innowacje? • Jakimi środkami i w jaki sposób należy realizować założone cele? Jakimi instrumentami wsparcia się posługiwać dla uaktywnienia mieszkańców gminy.

źródło: opracowanie własne

Jak zaznaczono wcześniej, w trakcie prac nad strategią wielką wagę przykładano do współpracy z lokalnymi podmiotami i środowiskami. Dlatego zrealizowano serię warsztatów, których wyniki dostarczyły podstaw informacyjnych dla sformułowania najważniejszych części strategii rozwoju Gaszowic. Ponadto, w ramach warsztatów wyznaczono hierarchię priorytetów ważących na perspektywach rozwojowych gminy.

Do najważniejszych efektów uzyskanych w wyniku realizacji warsztatów należy zaliczyć:

- stworzenie lokalnej platformy wymiany poglądów pomiędzy najważniejszymi podmiotami rozwoju w gminie – zarówno w trakcie trwania warsztatów, jak też po ich zakończeniu,
- wypracowanie podstawowych założeń do sporządzenia strategii,
- stworzenie fundamentu informacyjnego dla sformułowania strategii rozwoju gminy,
- przedyskutowanie różnic w opiniach a następnie uzgodnienie stanowisk na temat przyszłości Gaszowic pomiędzy głównymi podmiotami decydującymi

**Partnerstwo
w formułowaniu
strategii**

o rozwoju strategicznym.

Zasadniczą część dokumentu stanowią cele rozwoju Gaszowic. Założono, że strategia stanowi bazę wyjściową dla dalszego planowania rozwoju gminy. Możliwości wdrożenia strategii uzależnione są od następujących warunków:

- konsekwentne realizowanie wszystkich celów – zaproponowane cele oraz związane z nimi przedsięwzięcia wzajemnie zależą od siebie a ich realizacja wzajemnie się warunkuje;
- kontynuowanie prac nad uszczegółowianiem przedsięwzięć poprzez ich rozpisywanie w formie fiszek projektowych; wskazane jest powołanie profesjonalnych zespołów roboczych zajmujących się tym zadaniem; jest to możliwe w ramach instytucji istniejących lub specjalnie powoływanych dla koordynacji procesu wdrażania;
- uruchomienie kompleksowego monitoringu wdrażania strategii, pozwalającego na identyfikację pojawiających się zagrożeń, ale także nowych szans dla jej realizacji.

**Warunki
skutecznego
wdrażania
strategii**

Na osobną uwagę zasługuje kwestia współpracy lokalnej na rzecz rozwoju strategicznego. Warunkiem koniecznym dla powodzenia procesu wdrożenia strategii jest rozwój autentycznej współpracy między lokalnymi podmiotami. Spotkania zrealizowane w trakcie formułowania strategii zapoczątkowały wymianę poglądów na temat przyszłości Gaszowic. Proces negocjacji i „ucierania poglądów”, w wyniku którego opracowano dokument musi być kontynuowany na etapie wdrażania strategii, a zwłaszcza na etapie rozpisywania projektów realizacyjnych.

2. PODSTAWOWE DANE O GMINIE GASZOWICE

2.1. Demografia

Rysujące się przed gminą Gaszowice perspektywy rozwoju demograficznego wyrażone liczbą mieszkańców można ocenić jako obiecujące. Liczba ta od roku 2005 wzrosła z 8694 do 9371. Nie jest to jednak cecha wyróżniająca Gaszowice w bezpośrednim otoczeniu. Zarówno w całym powiecie rybnickim, jak też na obszarach wiejskich powiatu liczba mieszkańców we wskazanym okresie wyraźnie wzrosła.

**Rosnąca liczba
mieszkańców
gminy**

Zmiany w liczbie ludności Gaszowic są wynikiem procesów suburbanizacyjnych zachodzących w całym województwie śląskim. Od końca XX wieku obserwowane jest zwiększone zainteresowanie mieszkańców miast regionu osiedlaniem się na terenach wiejskich. Przyczynami tego procesu są:

- policentryczny charakter województwa śląskiego, zwłaszcza zaś duża liczba mieszkańców w miastach Aglomeracji Górnośląskiej oraz Aglomeracji Rybnickiej,
- bardzo dobra łączalność komunikacyjna gmin wiejskich z aglomeracjami, a co za tym idzie dogodna dostępność mieszkańców wsi do udogodnień i rynku pracy w miastach,
- zdecydowanie lepsze warunki ekologiczne występujące na obszarach wiejskich w stosunku do miast, zwłaszcza tych, które są miastami industrialnymi bądź postindustrialnymi,
- zmiany struktury gospodarczej regionu, a w szczególności ograniczenie znaczenia tradycyjnych branż i wielkich zakładów przemysłowych, które organizowały funkcjonowanie społeczności lokalnych,
- poprawa przeciętnej sytuacji ekonomicznej mieszkańców oraz kształtująca się klasa średnia zainteresowana poprawą warunków mieszkaniowych i nabywaniem domów.

**Wysoka
atrakcyjność
zamieszkania
w gminie
w stosunku
do obszarów
zurbanizowanych**

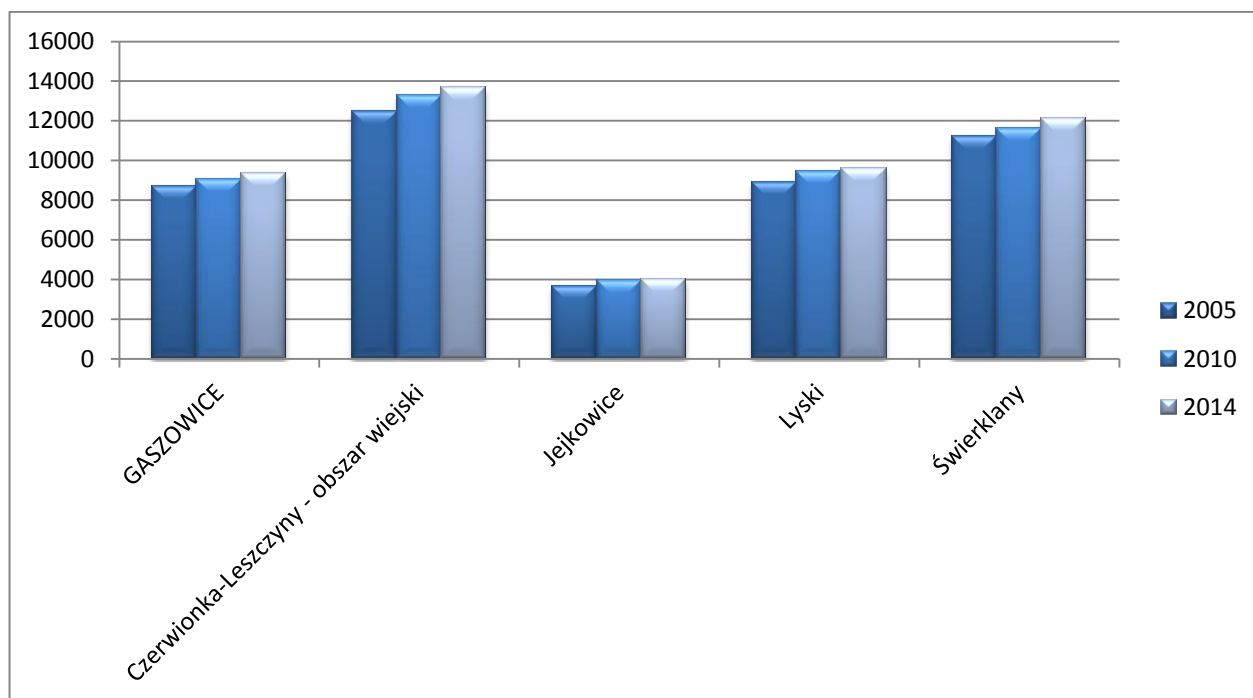
Wymienione powyżej zjawiska można traktować jako szanse dla dalszego wzmocnienia demograficznego gminy Gaszowice. Należy jednak wziąć pod uwagę także zjawiska, które będą ograniczały przepływ mieszkańców z miast regionu na obszary wiejskie, a zwłaszcza: spadek ogólnej liczby ludności województwa oraz zahamowanie procesów migracyjnych na skutek podwyższana atrakcyjności miast dzięki rozwojowi usług metropolitalnych.

Tabela 1. Liczba mieszkańców w Gaszowicach i na obszarach wiejskich powiatu rybnickiego

	2005	2010	2014	zmiana liczby mieszkańców w latach 2005-2014 w procentach
GASZOWICE	8694	9071	9371	107,8
Czerwionka-Leszczyny - obszar wiejski	12450	13256	13677	109,9
Jejkowice	3661	3938	4045	110,5
Lyski	8933	9465	9603	107,5
Świerklany	11218	11637	12106	107,9
Powiat rybnicki	73469	75995	77150	105,0

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres 1. Liczba mieszkańców w Gaszowicach i na obszarach wiejskich powiatu rybnickiego

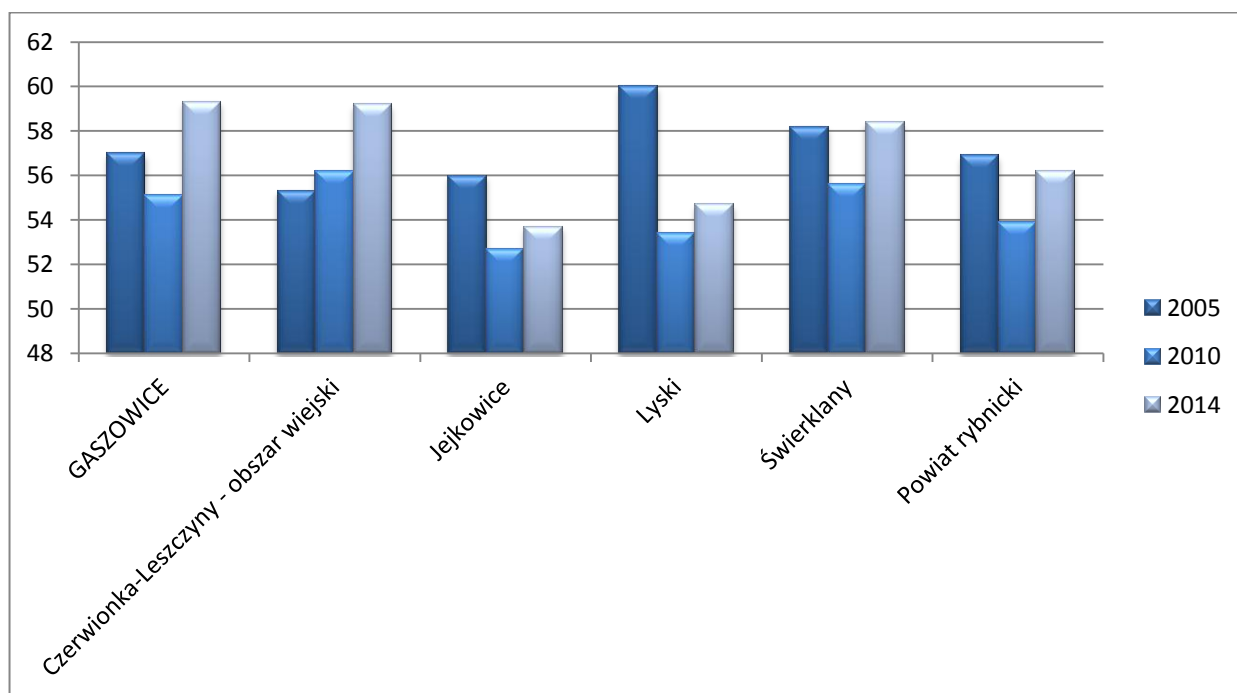

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Zmiany bezwzględnej liczby ludności pokazują tylko część sytuacji demograficznej gminy. Dla strategicznych perspektyw gminy równie istotna jest struktura wiekowa cechująca społeczność lokalną. W tym aspekcie do najważniejszych wskaźników zaliczyć można wskaźniki obciążenia demograficznego wyrażające proporcje między różnymi grupami wiekowymi mieszkańców: w wieku produkcyjnym, przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. Dane na kolejnych trzech wykresach wskazują na proces starzenia się społeczności Gaszowic.

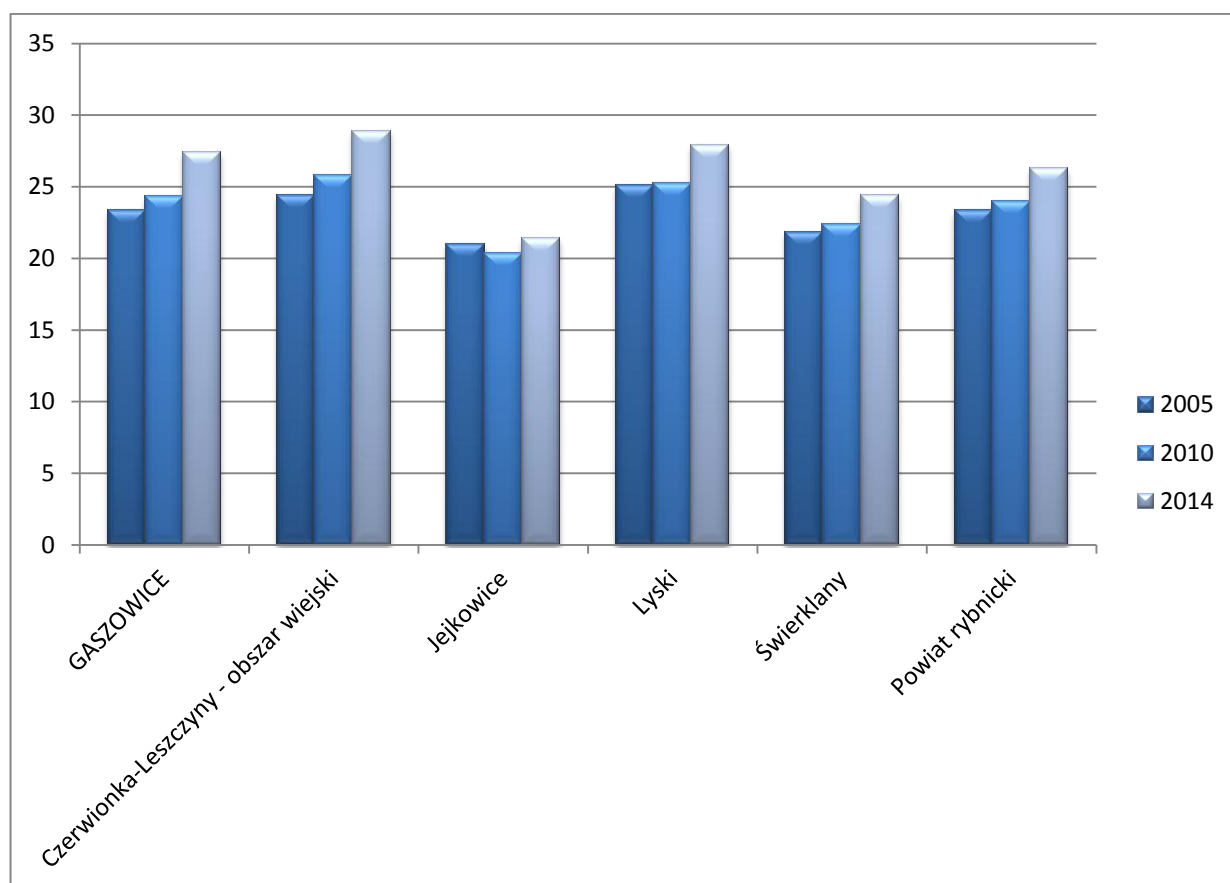
**Stopniowy proces
starzenia się
mieszkańców
gminy**

Wykres 2. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

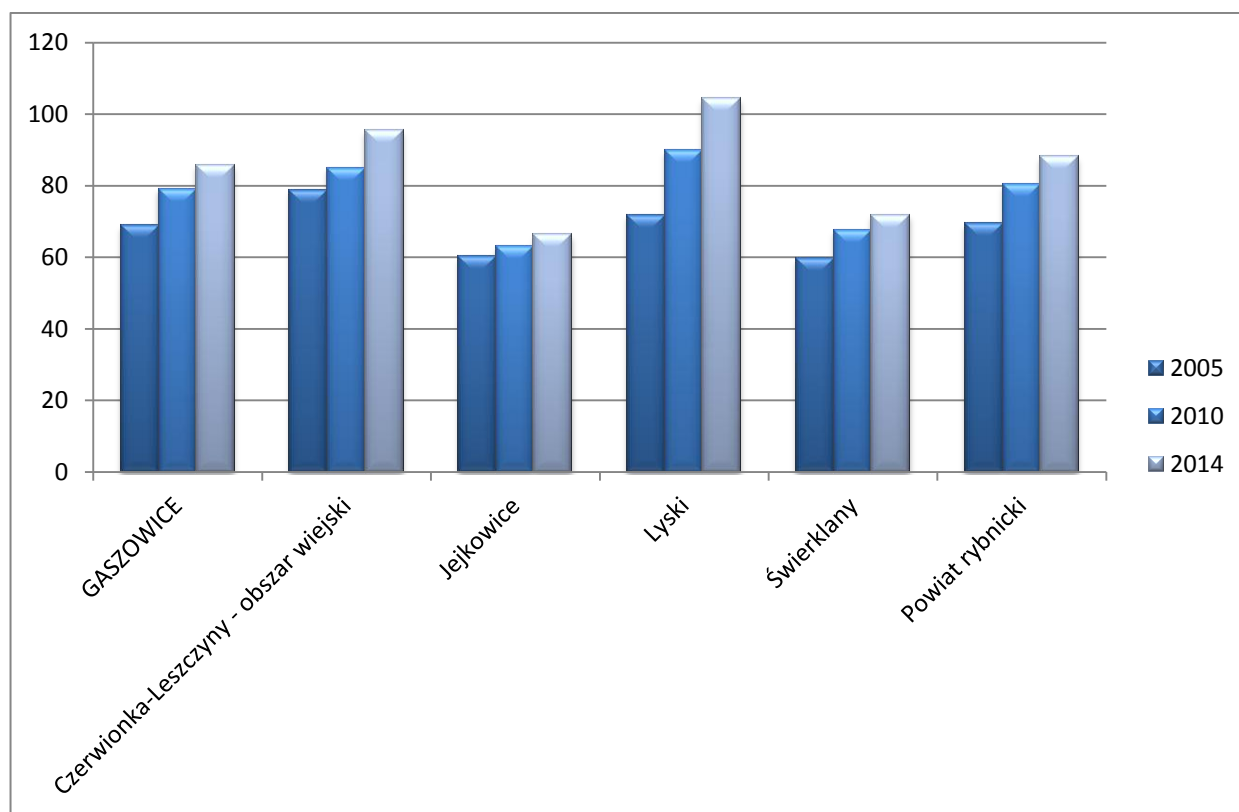
źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres 3. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres 4. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wskaźniki obciążenia demograficznego świadczą o niekorzystnych zmianach proporcji między poszczególnymi grupami wiekowymi mieszkańców Gaszowic. Zmniejsza się udział osób w wieku produkcyjnym kosztem osób w wieku poprodukcyjnym. Obserwowane jest wyższe tempo wzrostu udziału w strukturze ludności osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym.

Na obszarach wiejskich powiatu rybnickiego utrzymuje się dodatni przyrost naturalny. Również w Gaszowicach w ciągu ostatnich trzech lat rosła liczba urodzeń. Można więc przypuszczać, że głównymi przyczynami wskazanych wcześniej zmian struktury wiekowej są:

- procesy migracyjne, to jest napływ do gminy mieszkańców w starszym wieku, o ustabilizowanej sytuacji życiowej,
- wzrost długości trwania życia powodujący wzrost liczebności osób w wieku poprodukcyjnym.

Omawiane procesy w perspektywie strategicznej przyczyniać się mogą do generowania następujących zjawisk:

- deficyt kapitału ludzkiego na lokalnym rynku pracy,
- wzrost zapotrzebowania na usługi społeczne adresowane do ludzi starszych oraz osób o ograniczonej sprawności,
- potrzeba dostosowywania przestrzeni publicznych i obiektów do potrzeb osób starszych,
- zmiana funkcji istniejących obiektów i zakresu działania instytucji lokalnych w korelacji do zmian struktury wiekowej mieszkańców,
- zmiana źródeł utrzymania mieszkańców, w tym zwiększenie udziału świadczeń społecznych wpływające zarówno na poziom dochodów osobistych, jak również sytuację budżetu lokalnego.

Relatywne zmniejszanie liczby osób w wieku produkcyjnym

Nowe wyzwania – ekonomiczne, społeczne, przestrzenne – związane z dostosowaniem do nowo kształtującej się struktury wiekowej

2.2. Gospodarka i rynek pracy

Na tle powiatu rybnickiego Gaszowice nie wyróżniają się szczególnie pod względem poziomu przedsiębiorczości. Równocześnie, widoczna jest wyraźna luka między Gaszowicami a całym województwem śląskim.

Biorąc pod uwagę liczbę podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tysięcy ludności zauważyć można, że wskaźnik ten w roku 2005 był najniższy wśród obszarów wiejskich powiatu. W roku 2014 Gaszowice wyraźnie jeszcze ustępowały Jejkowicom, ale dystans do pozostałych gmin został odrobiony. Podkreślić należy, że w omawianym okresie Gaszowice uzyskały najwyższy przyrost wskaźnika wśród uwzględnionych gmin.

Gaszowice znajdują się w tej grupie gmin wiejskich, w której rośnie liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Należy jednak zauważyć, że wskaźnik ten jest wyraźnie niższy niż w całym województwie śląskim (64 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w Gaszowicach wobec 74 w województwie śląskim). Wskazuje to na niewykorzystane rezerwy lokalnego potencjału przedsiębiorczości, a równocześnie każe zwrócić uwagę na konieczność podejmowania działań wspierających mieszkańców w zakładaniu nowych firm.

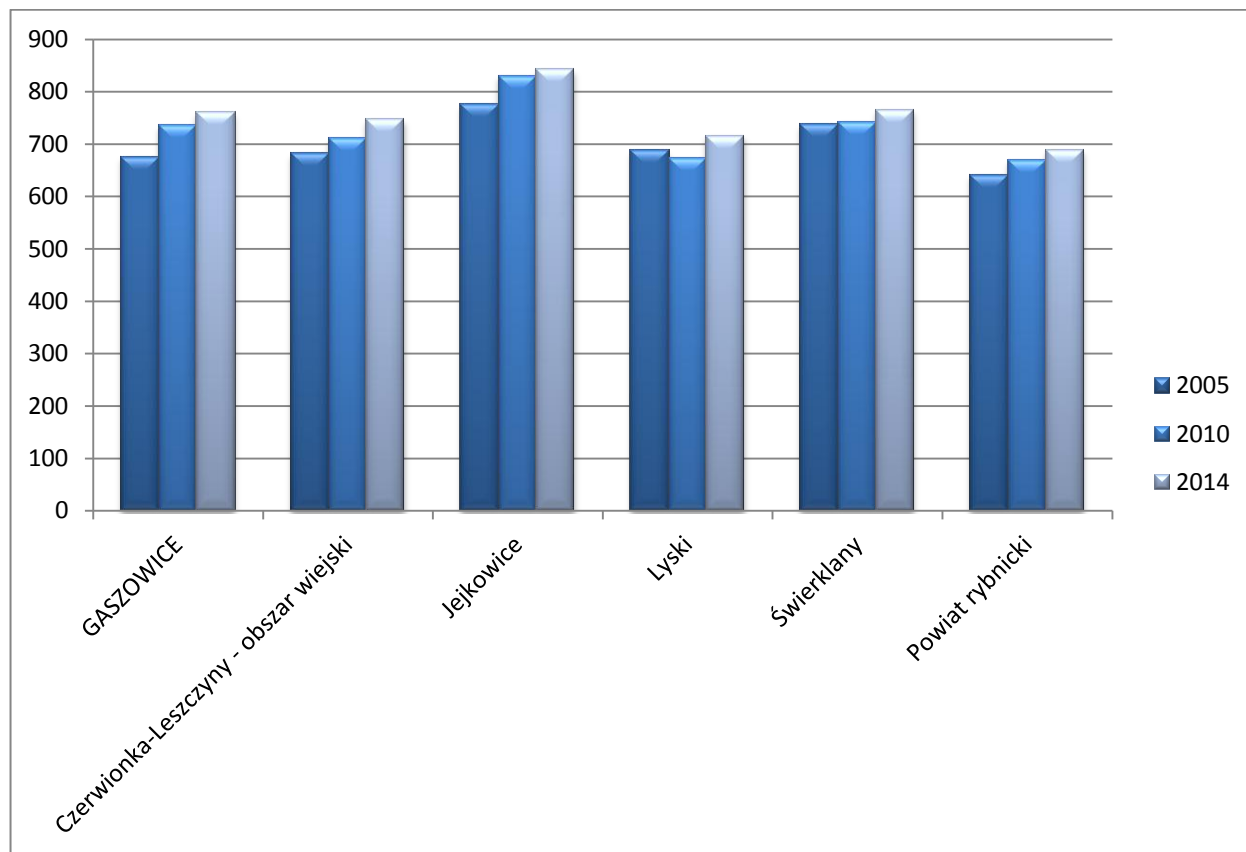
Kolejny wskaźnik – jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności – potwierdza, że pozycję Gaszowic w skali powiatu rybnickiego należy ocenić jako silną i umacniającą się. Jednak podobnie jak w przypadku wcześniej omawianych wskaźników występuje wyraźny dystans w stosunku do województwa śląskiego. Co więcej, między rokiem 2010, a 2014 doszło do istotnego spadku liczby nowo rejestrowanych podmiotów.

Ponadprzeciętny w skali powiatu rybnickiego przyrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tysięcy ludności

Stosunkowo niski odsetek osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gaszowicach

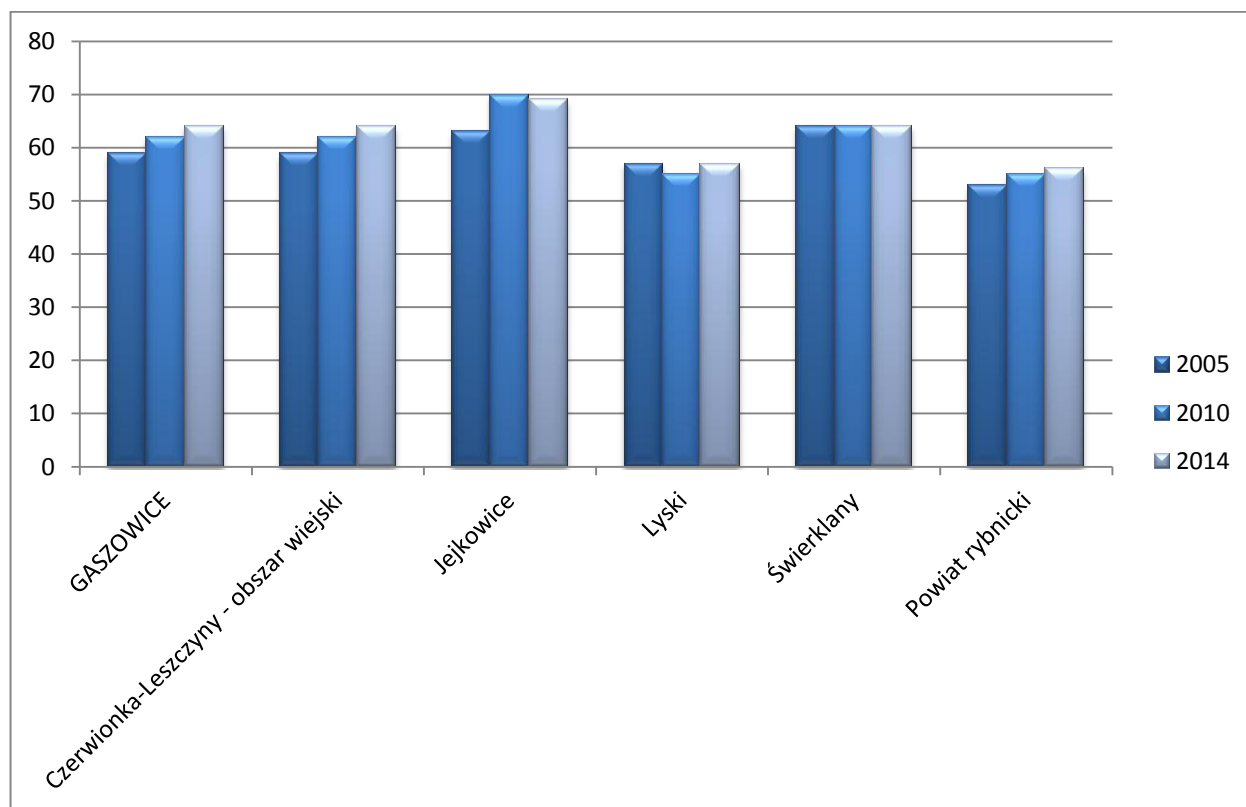
Wymagający wsparcia poziom przedsiębiorczości mieszkańców

Wykres 5. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności

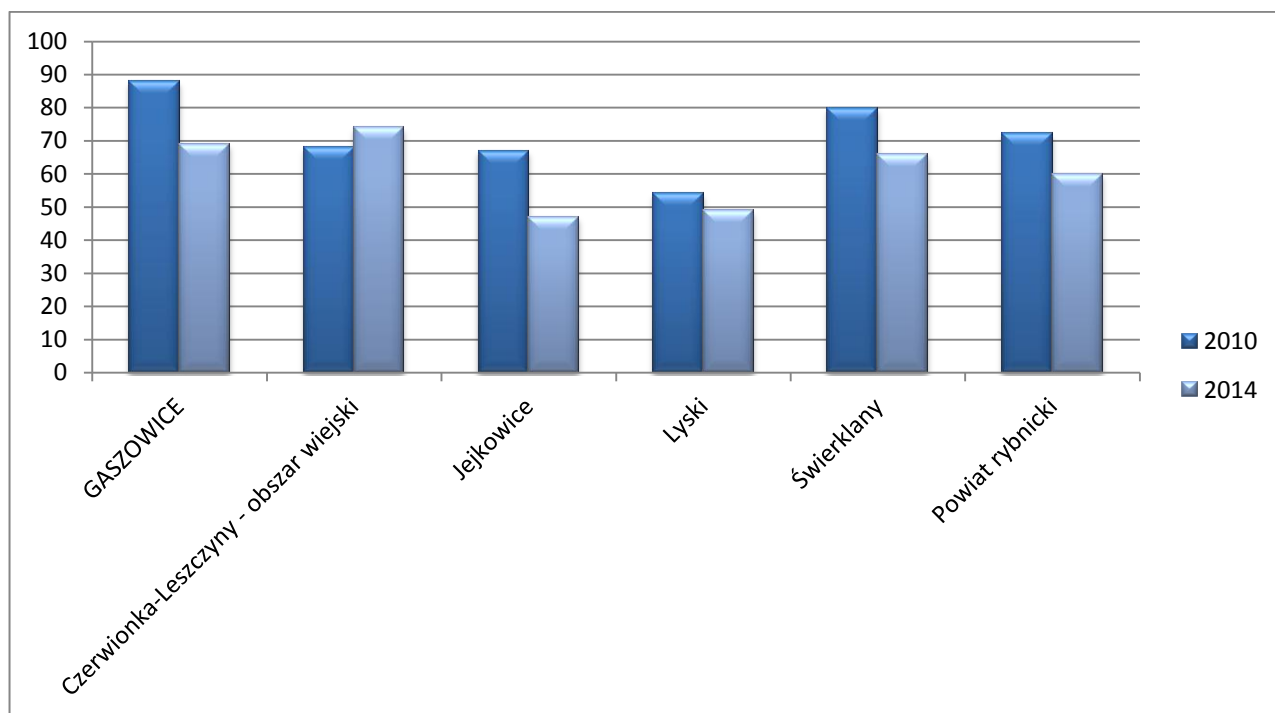
źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres 6. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres 7. Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności

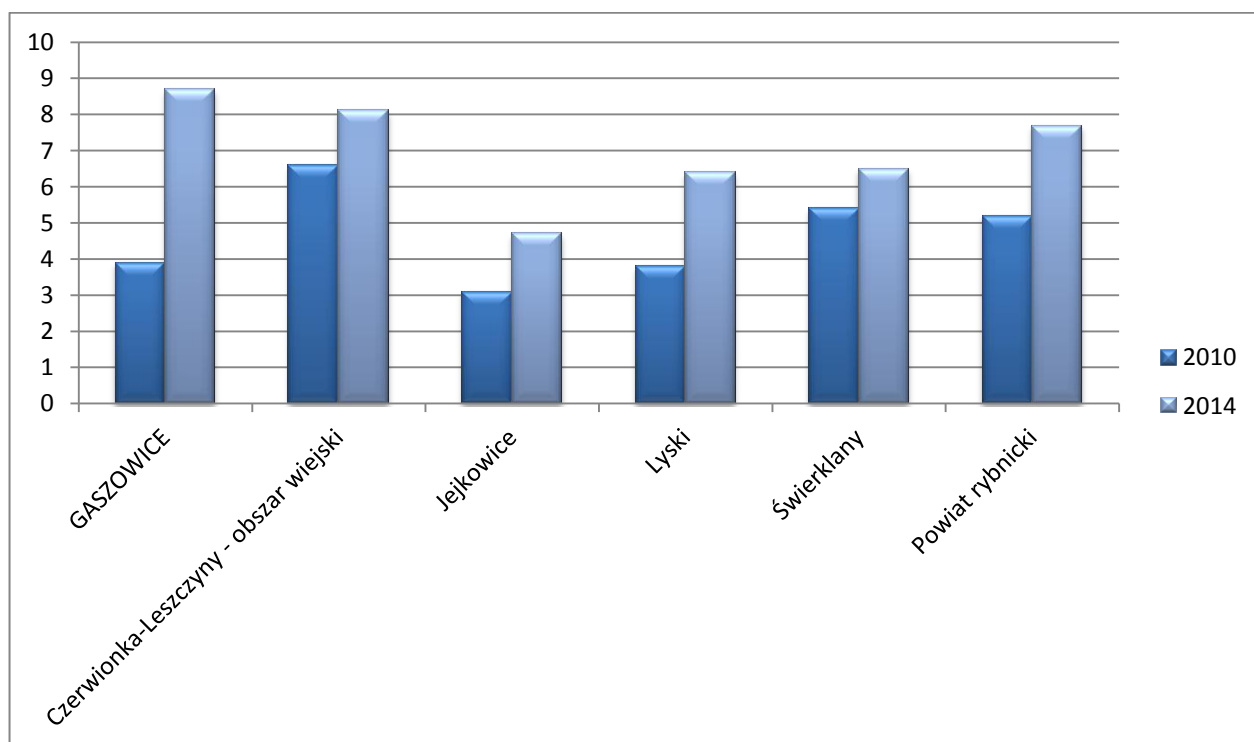

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

O konieczności poprawy warunków dla rozwoju przedsiębiorczości w gminie świadczyć może stosunkowo wysoki udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON. Wskaźnik ten w okresie 2010-2014 wzrósł bardzo wyraźnie osiągając najwyższe wartości wśród gmin wiejskich powiatu rybnickiego

**Stosunkowo
wysoka liczba
podmiotów
wyrejestrowy-
wanych**

Wykres 8. Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON

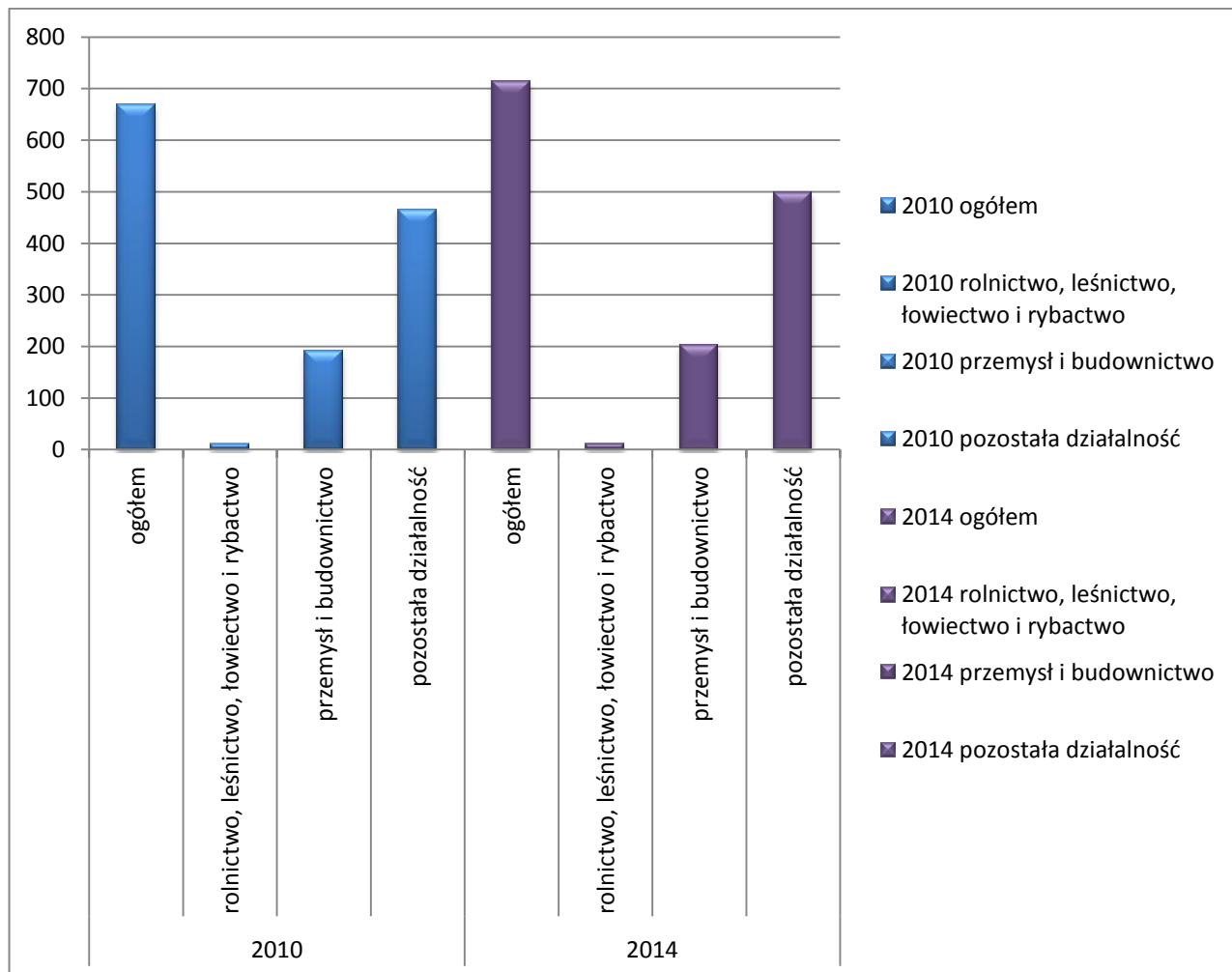

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Struktura gospodarcza gminy Gaszowice wyrażona liczbą podmiotów wpisanych do rejestru REGON wskazuje na rozproszony charakter lokalnej gospodarki, w której dominują podmioty kwalifikowane do tzw. „pozostałej działalności gospodarczej”. Ważną pozycję zajmują też podmioty plasujące się w grupie działalności „przemysł i budownictwo”. Znikoma jest liczba podmiotów rolnictwa, leśnictwa i rybactwa. W każdym z rodzajów działalności liczba podmiotów w ostatnich latach wzrosła.

Zdywersyfikowana struktura gospodarcza gminy

Wykres 9. Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD 2007

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

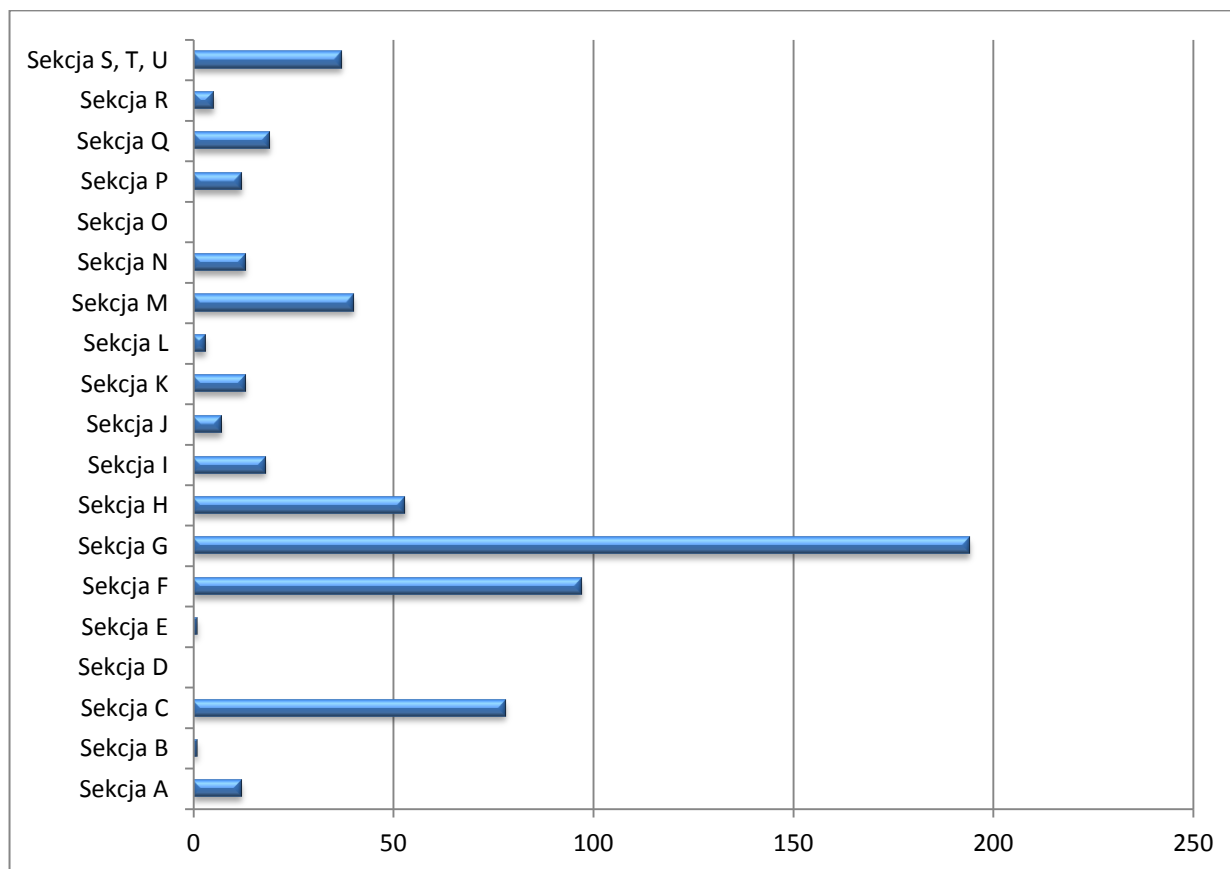
Analizując liczebność zarejestrowanych podmiotów według sekcji PKD 2007¹ zauważyć można dominację podmiotów sekcji C, F, G i H. Słabiej rozwinięte są usługi, co może stanowić sugestię dla przekształceń struktury gospodarczej ze względu na zaspokojenie lokalnego popytu, tworzenie nowych miejsc pracy oraz

Mała liczba podmiotów usługowych

¹ Oznaczenie sekcji w klasyfikacji PKD 2007: **A** - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, **B** - górnictwo i wydobywanie, **C** - przetwórstwo przemysłowe, **D** - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, **E** - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, **F** - budownictwo, **G** - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, **H** - transport i gospodarka magazynowa, **I** - działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, **J** - informacja i komunikacja, **K** - działalność finansowa i ubezpieczeniowa, **L** - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, **M** - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, **N** - działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, **O** - administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, **P** - edukacja, **Q** - opieka zdrowotna i pomoc społeczna, **R** - działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją, **S** - pozostała działalność usługowa, **T** - gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, **U** - organizacje i zespoły eksterytorialne.

wykorzystywanie lokalnych zasobów w celu tworzenia oferty spędzania czasu wolnego.

Wykres 10. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według sekcji PKD 2007

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Biorąc pod uwagę strukturę wielkościową podmiotów gospodarczych zauważyć można, że Gaszowice na tle powiatu rybnickiego zajmują najlepszą pozycję w kategorii podmiotów najmniejszych (0-9 zatrudnionych) oraz w kategorii podmiotów największych (jednak w tej kategorii liczba podmiotów jest stosunkowo niewielka we wszystkich uwzględnianych w porównaniach gminach). Równocześnie, Gaszowice ustępują innym gminom w kategoriach podmiotów 10-49 i 50-249 zatrudnionych. Sytuacja ta w kontekście strategicznym tworzy wyzwanie wspierania lokalnych firm i rozwijania w nich zatrudnienia.

**Konieczność
wzmocnienia
lokalnych firm
i stworzenia
warunków do
wzrostu ich
potencjału
kadrowego**

Tabela 2. Podmioty wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym

	Ogółem	0-9	10-49	50-249	pow. 250
GASZOWICE	1212,2	1168	39,1	3,4	1,7
Czerwionka-Leszczyń - obszar wiejski	1189,8	1142	44,2	2,3	1,2
Jejkowice	1296,1	1242,9	49,4	3,8	0
Lyski	1108,2	1058,3	37	11,3	1,6
Świerklany	1211,7	1156,8	48,4	5,2	1,3
Powiat rybnicki	1076,7	1029,9	39,1	6,9	0,8

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

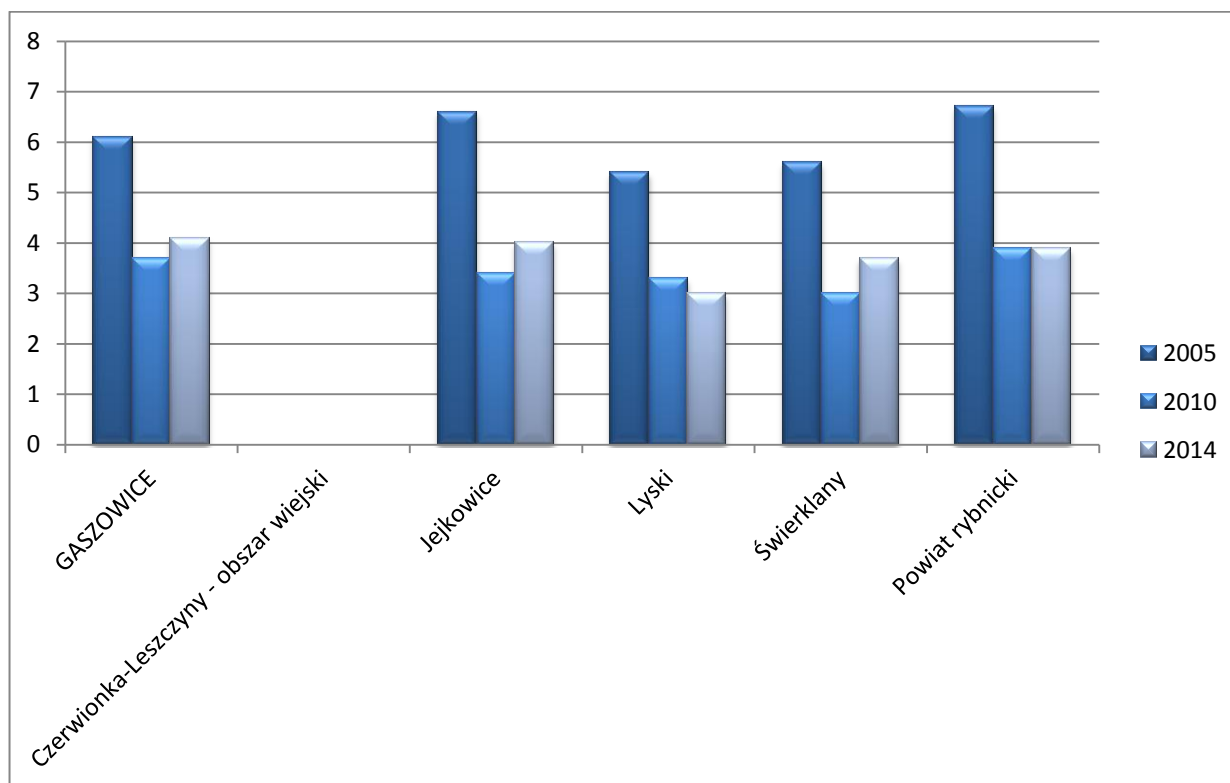
Sytuacja na lokalnym rynku pracy może być oceniona jako korzystna. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym stopniowo maleje, aczkolwiek w innych gminach wiejskich powiatu rybnickiego sytuacja pod tym względem kształtuje się nieco lepiej.

Analizując rynek pracy w gminie należy mieć świadomość, że jest on w znaczącym stopniu determinowany przez procesy zachodzące w otoczeniu. Duża część mieszkańców gminy zależy w sensie ekonomicznym od tradycyjnych gałęzi gospodarki – w szczególności przemysłu wydobywczego – zlokalizowanych w Aglomeracji Rybnickiej i Aglomeracji Górnośląskiej. W średniej i dłuższej perspektywie spodziewać się należy kontynuacji procesów restrukturyzacyjnych w branżach tradycyjnych, co pociągać za sobą będzie daleko idące przekształcenia na regionalnym rynku pracy (w tym redukcję liczby miejsc pracy).

W aspekcie strategicznym zwrócić należy uwagę na podnoszenie lokalnego potencjału miejsc pracy (co należy bezpośrednio wiązać ze wzmacnianiem zdolności gaszowickich firm do tworzenia nowych miejsc pracy) oraz na podnoszenie kwalifikacji mieszkańców umożliwiające podejmowanie pracy w nowo kształtujących się branżach regionalnej gospodarki.

Korzystna sytuacja na lokalnym rynku pracy, której utrzymanie wymaga wspierania przedsiębiorczości w gminie oraz podnoszenia jakości kapitału ludzkiego w zgodzie z wymaganiami regionalnego rynku pracy

Wykres 11. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

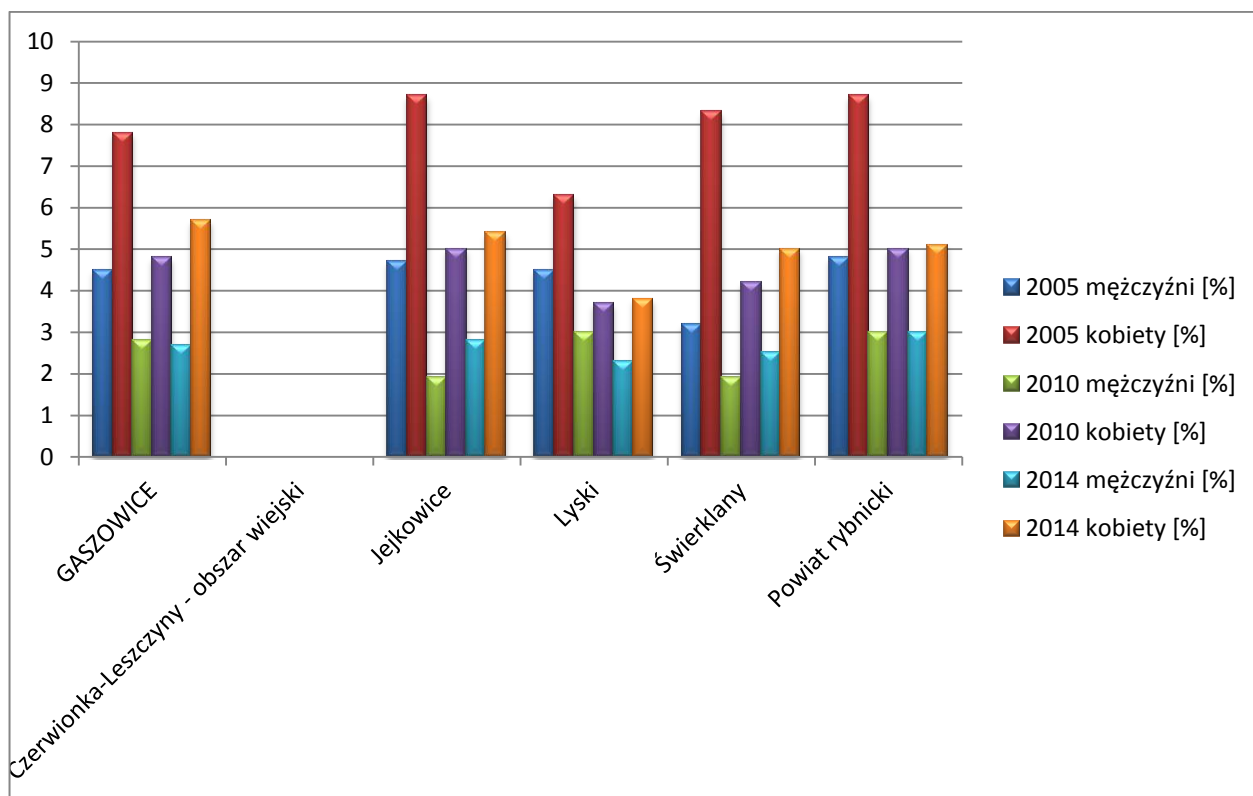
źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Poziom bezrobocie wśród mężczyzn i kobiet wyraźnie się różni. Od roku 2005 nastąpiła istotna poprawa zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet, ale sytuacja kobiet na rynku pracy jest znacznie trudniejsza. Ponadto, zauważyć należy, że między rokiem 2010, a 2014 doszło do pewnego pogorszenia sytuacji na rynku pracy w gminie.

Gorsze wskaźniki bezrobocia dotyczące kobiet mogą być częściowo związane z tradycyjnym podziałem ról w społecznościach wiejskich.

Wyższe wskaźniki bezrobocia wśród kobiet

Wykres 12. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

2.3. Usługi społeczne

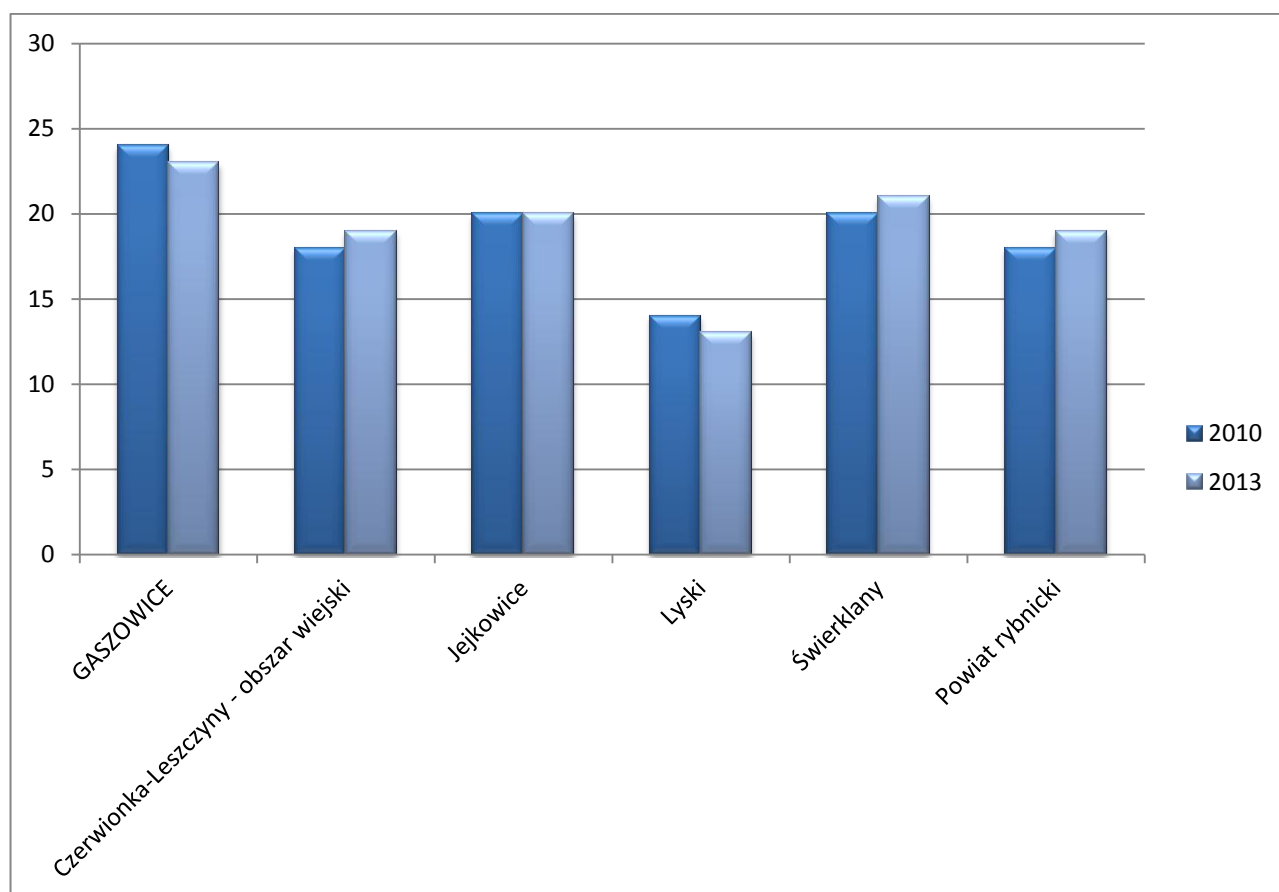
Przemiany demograficzne zachodzące w Gąszowicach znajdują swoje odzwierciedlenie w statystyce dotyczącej szkolnictwa. Liczba uczniów w szkołach spada, natomiast poprawiają się warunki nauczania. Nieznacznie spadła liczba uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach podstawowych, jednak wśród gmin wiejskich powiatu rybnickiego w Gąszowicach liczba ta jest największa.

Niezbyt korzystnie przedstawia się wyposażenie gąszowickich szkół w sprzęt komputerowy. Gąszowice pod tym względem nie należą do liderów wśród gmin wiejskich w powiecie rybnickim. Dotyczy to zarówno ogólnej liczby komputerów, liczby komputerów z dostępem do Internetu oraz liczby komputerów z dostępem do Internetu szerokopasmowego. Analogicznie przedstawiają się wskaźniki związane z liczbą pracowni komputerowych. W tym przypadku Gąszowice wyprzedzają jedynie znacznie mniejszą pod względem liczby ludności gminę Jejkowice.

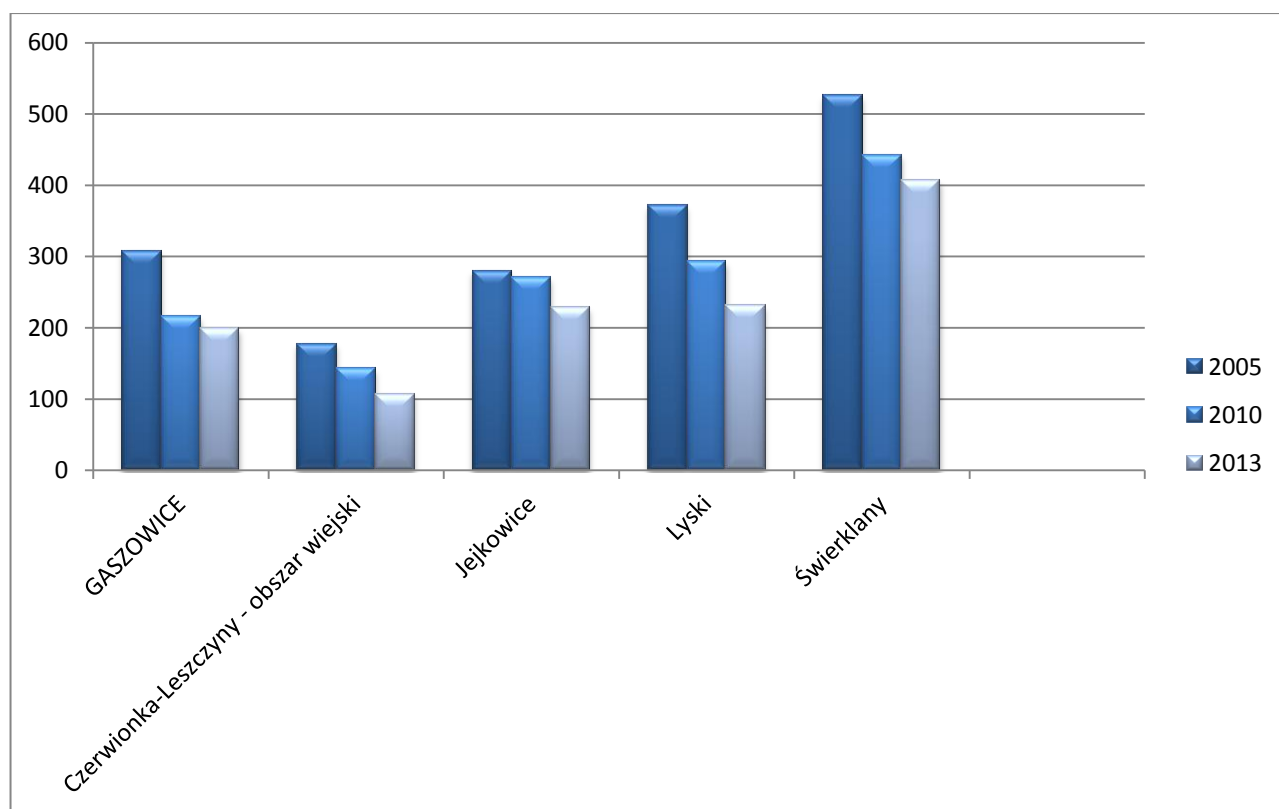
W uwzględnionych w analizie (ze względu na dostępność danych statystycznych) latach 2010-2012 wskaźniki odnoszące się do komputeryzacji szkół w Gąszowicach uległy wyraźnej poprawie (liczba pracowni komputerowych nie uległa zmianie). Wydaje się jednak, że warto położyć nacisk na dalszą poprawę omawianych wskaźników.

Poprawa warunków nauczania

Wykres 13. Liczba uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach podstawowych

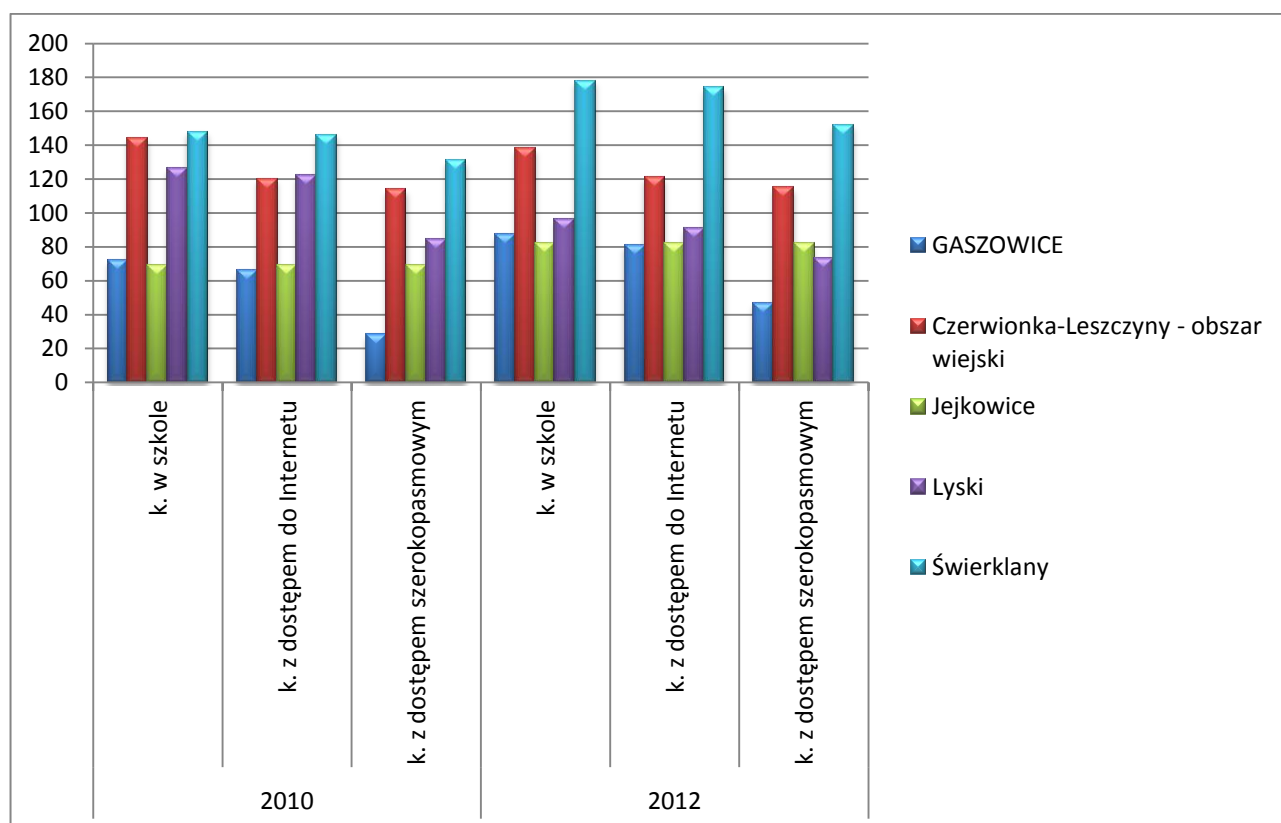

Wykres 14. Uczniowie w gimnazjach dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych)

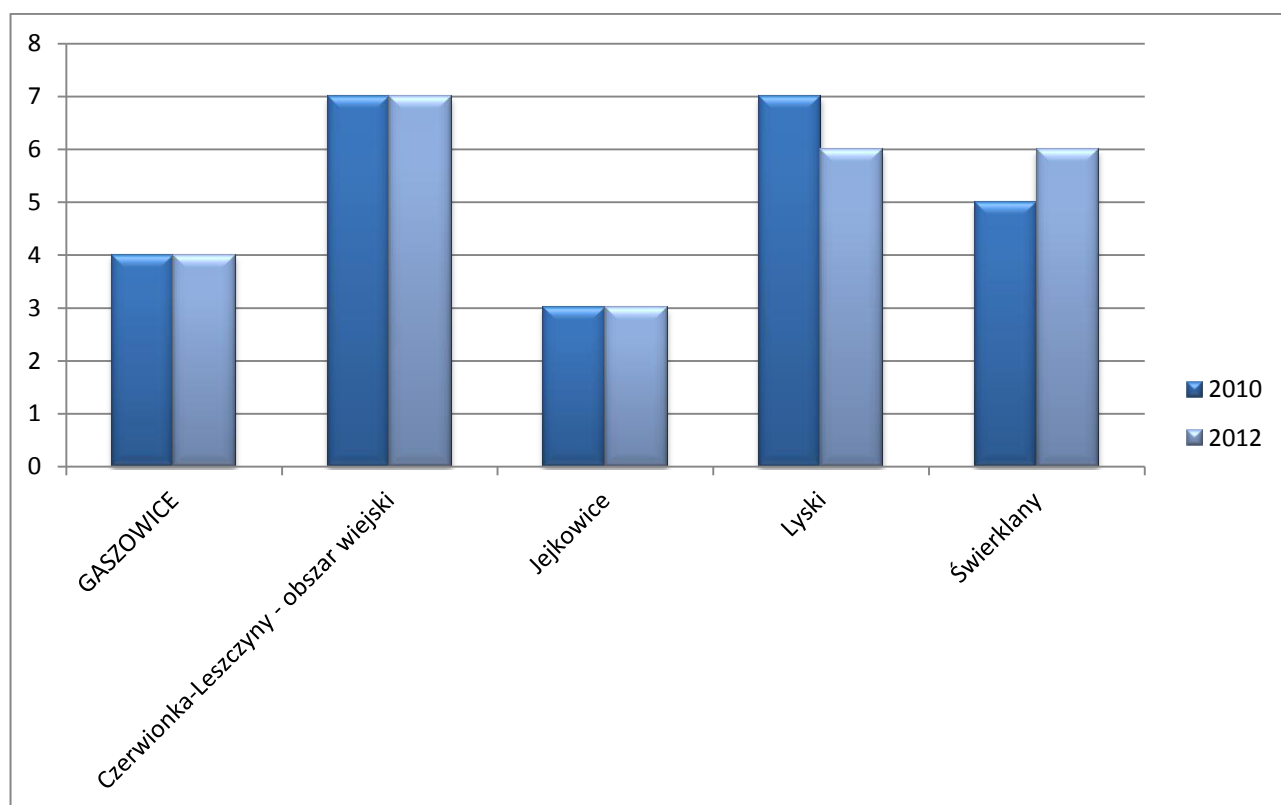
źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres 15. Komputery w szkołach

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres 16. Pracownie komputerowe w szkołach

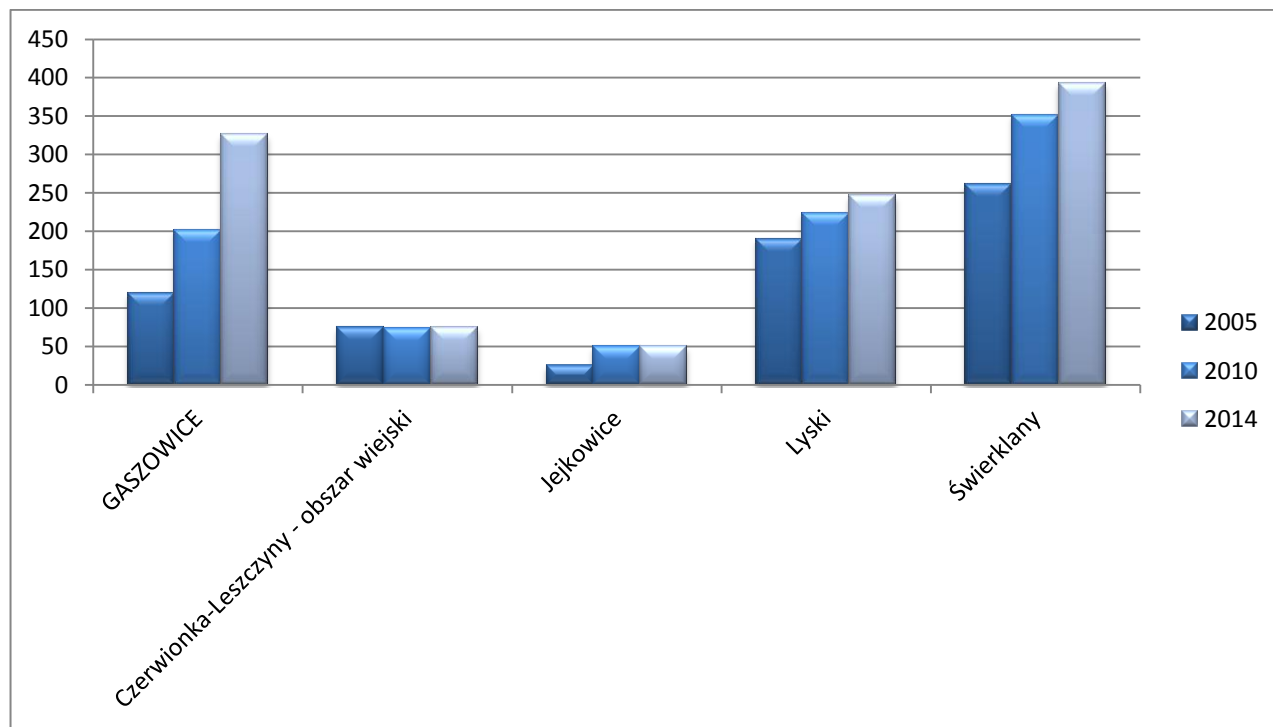

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W latach 2005-2014 zdecydowanie wzrosła liczba dzieci objętych opieką przedszkolną. Pod tym względem Gaszowice można uznać za gminę leaderską wśród gmin wiejskich powiatu rybnickiego. Jeżeli chodzi o liczbę dzieci w żłobkach to Gaszowice prezentują się przeciętnie, aczkolwiek i w tym przypadku nastąpił widoczny wzrost w badanym okresie 2005-2014.

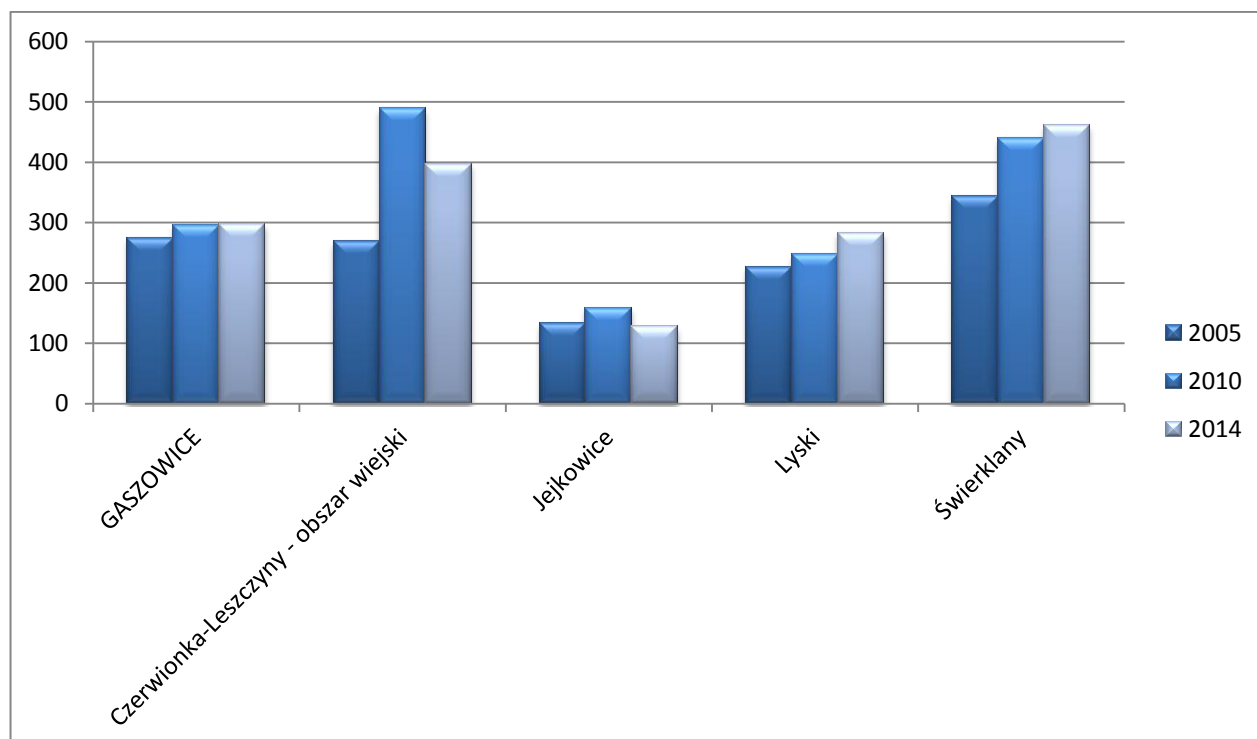
**Wzrost
dostępności opieki
przedszkolnej**

Wykres 17. Liczba dzieci w przedszkolach

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Wykres 18. Dzieci objęte opieką w żłobkach

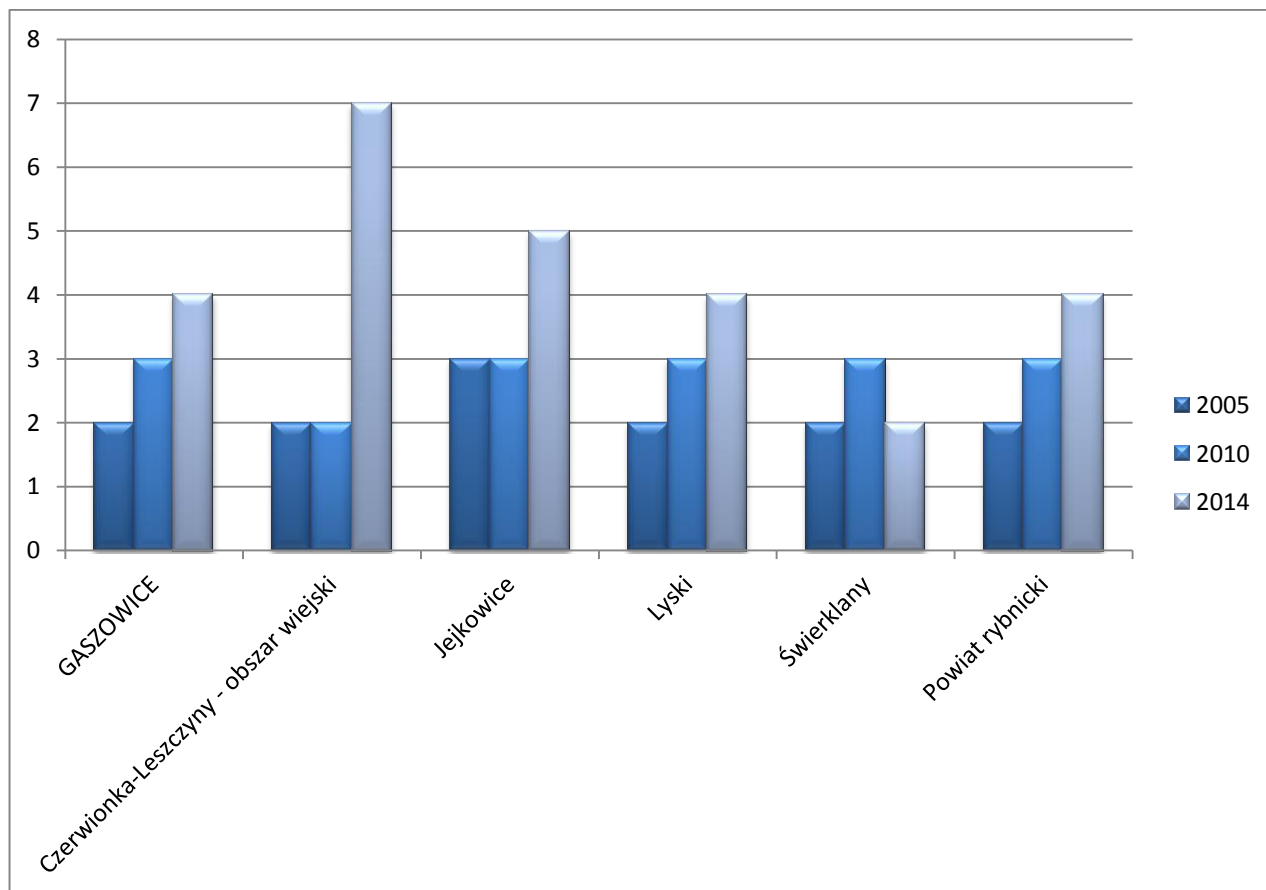

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W Gaszowicach poprawia się dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej mierzony liczbą przychodni przypadających na 10 tysięcy ludności. Na tle gmin wiejskich powiatu rybnickiego wskaźnik ten jest przeciętny. Dostęp do wyspecjalizowanej infrastruktury medycznej jest warunkowany przez dostępność w sąsiednich ośrodkach miejskich.

**Poprawiający się
dostęp do
podstawowej
opieki zdrowotnej**

Wykres 19. Przychodnie na 10 tys. ludności

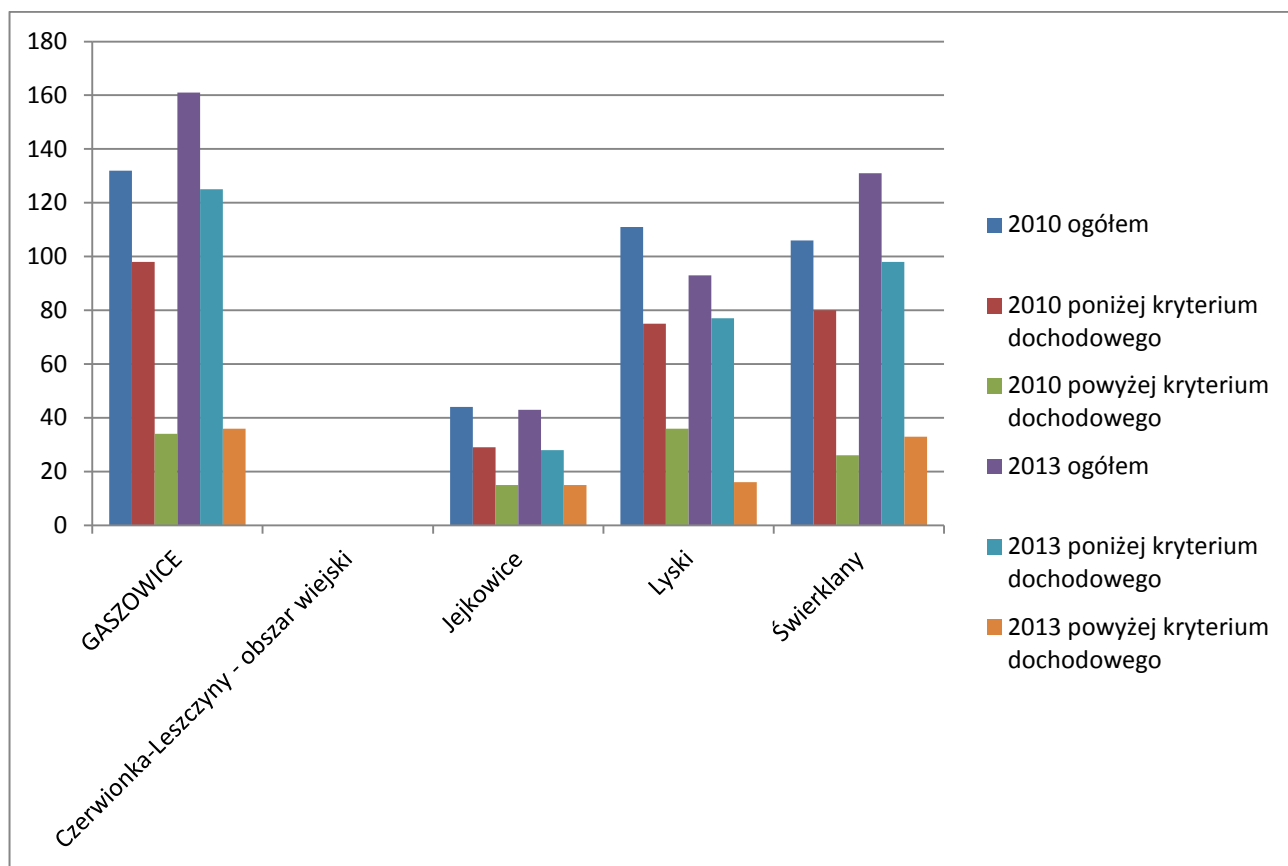
źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W Gaszowicach w ostatnich latach rośnie liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. Dotyczy to zarówno gospodarstw poniżej, jak i powyżej kryterium dochodowego, z tym, że w tej pierwszej grupie liczba beneficjentów rośnie znacznie szybciej.

Trend wzrostowy występujący w Gaszowicach nie stanowi reguły w gminach wiejskich powiatu rybnickiego. Podobna sytuacja ma miejsce w Świerklanach, ale już w Łyskach i Jejkowicach odnotowano trendy spadkowe.

**Wzrost liczby
beneficjentów
pomocy
społecznej**

Wykres 20. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Dane statystyczne odnoszące się do zagadnień kultury, sportu i rekreacji wskazują na stopniowy rozwój oferty spędzania czasu wolnego w Gąszowicach. Wyraźny wzrost widoczny jest w działalności domów kultury, ośrodków kultury, klubów i świetlic. Dotyczy to zarówno liczby organizowanych imprez, liczby uczestników imprez, jak również aktywności mieszkańców w zespołach artystycznych oraz kołach i klubach. Gąszowice pod tym względem wypadają bardzo korzystnie na tle gmin wiejskich powiatu rybnickiego.

W gminie Gąszowice zachodzą też wyraźne zmiany w poziomie czytelnictwa. Zmiany te nie są jednak jednoznaczne. Księgozbiór bibliotek w latach 2005-2014 został zredukowany. Znacznie spadła też liczba czytelników na 1000 mieszkańców. Równocześnie wzrosła liczba woluminów wypożyczanych na jednego czytelnika. Można postawić hipotezę, że doszło do racjonalizacji zasobów bibliotek oraz urealnienia danych dotyczących osób faktycznie korzystających z bibliotek.

W latach 2010-2015 wyraźnie wzrosła aktywność sportowa mieszkańców gminy. Widoczne to jest w danych dotyczących liczby mieszkańców, w tym młodzieży ćwiczących w klubach sportowych. Ponadto, obserwowana jest rosnąca aktywność ruchowa mieszkańców w plenerze, przy wykorzystaniu infrastruktury rekreacyjnej, czego statystyki publiczne nie ujmują.

Z zamieszczonych danych wynika, że mieszkańcy Gąszowic w coraz większym stopniu są zainteresowani ofertą spędzania czasu wolnego dostępną w gminie.

Część omówionych danych powinna być traktowana z pewną ostrożnością wynikającą z niedoskonałości statystyki publicznej w omawianym zakresie tematycznym.

Rozwój oferty spędzania czasu wolnego oraz aktywności kulturalnej i fizycznej mieszkańców

Tabela 3. Działalność domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic

	2005				2014			
	liczba imprez	przeciętna liczba uczestników imprez na 1 mieszkańca	członkowie zespołów artystycznych	członkowie kół (klubów)	liczba imprez	przeciętna liczba uczestników imprez na 1 mieszkańca	członkowie zespołów artystycznych	członkowie kół (klubów)
GASZOWICE	17	0	137	13	31	1	151	280
Czerwionka-Leszczyń - obszar wiejski	0	0	0	0	16	0	57	343
Jejkowice	0	0	0	0	0	0	0	0
Lyski	2	0	16	0	0	0	0	0
Świerklany	22	1	63	0	31	1	46	844
Powiat rybnicki	124	1	459	643	412	1	545	2432

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 4. Biblioteki publiczne i czytelnictwo

	2005			2013		
	księgozbiór bibliotek na 1000 ludności [wol.]	czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności [osoba]	wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach [wol.]	księgozbiór bibliotek na 1000 ludności [wol.]	czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności [osoba]	wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach [wol.]
GASZOWICE	3941,5	101	17,3	2649	69	20,3
Czerwionka-Leszczyń - obszar wiejski	5659,9	282	26,8	4670	263	26,5
Jejkowice	4280,8	127	23,8	2058	127	16,2
Lyski	5550,2	204	13,9	5212	188	13,3
Świerklany	3519,3	185	13,5	3558	136	22,1
Powiat rybnicki	4218,8	201	22,1	3538	179	23,9

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 5. Ćwiczący w klubach sportowych

	2010		2014	
	ogółem	ćwiczący do lat 18 w ogóle	ogółem	ćwiczący do lat 18 w ogóle
GASZOWICE	162	315	314	368
Czerwionka-Leszczyń - obszar wiejski	261	130	180	115
Jejkowice	52	65	52	65
Lyski	355	269	165	210
Świerklany	256	114	427	291
Powiat rybnicki	1464	1158	1629	1319

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

2.4. Budżet lokalny

Gaszowice wśród gmin wiejskich powiatu rybnickiego należą do tych jednostek, w których doszło w ostatnich latach do najszybszego przyrostu dochodów budżetowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w horyzoncie 2005-2014 doszło prawie do podwojenia dochodów). Zmniejszony został dystans do innych gmin w dochodach własnych, chociaż są one w dalszym ciągu najniższe w porównywanej grupie jednostek terytorialnych. Rosną dochody własne będące udziałem w podatku dochodowym od osób fizycznych, chociaż Gaszowice w 2014 roku plasowały się pod tym względem na ostatniej pozycji wśród badanych gmin. Znikome znaczenie ma udział w podatku osobowym od osób prawnych. W tym aspekcie Gaszowice wyraźnie odstają od innych gmin. Pokazuje to deficyty w lokalnej strukturze gospodarczej i świadczy o ograniczonym potencjale lokalnych podmiotów gospodarczych.

Rosnące dochody budżetu lokalnego

Ograniczony potencjał fiskalny gminy w wymiarze podatku od osób prawnych

Tabela 6. Dochody budżetu lokalnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca

	2005				2010				2014			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
GASZOWICE	1386,5	667,42	-	-	1981,66	952,22	481,68	1,21	2691,26	1363,36	744,47	0,87
Jejkowice	1532,12	674,42	-	-	2235,26	911,79	462,54	21,81	2947,22	1493,18	772,01	37,82
Lyski	1688,45	878,31	-	-	2383,54	1150,25	494,47	-9,68	2632	1519,44	756,85	19,09
Świerklany	2519,7	1747,88	-	-	2570,62	1648,72	570,62	65,07	3206,49	2042,28	823,49	43,69
Powiat rybnicki	1709,32	1006,03	-	-	2237,36	1279,49	513,28	18,52	2948,2	1673,46	783,6	14,35

1. – ogółem
2. – dochody własne
3. – dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych
4. – dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

3. GASZOWICE W OTOCZENIU SUBREGIONALNYM I REGIONALNYM

W odniesieniu do obszarów wiejskich takich jak gmina Gaszowice w „Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego *Śląskie 2020+*” formułowany jest następujący postulat:

„...są to w znacznej części obszary o funkcjach mieszanych i przejściowych, czyli takich, które tracą swój pierwotny charakter w wyniku procesów urbanizacyjnych, w tym postępującej suburbanizacji. W związku z tymi procesami, równolegle ze wsparciem utrzymania rolniczego charakteru i produkcji w tych obszarach, konieczna staje się poprawa możliwości zatrudnienia i mobilności zawodowej, stworzenie warunków do zwiększenia inwestycji okołorolniczych i pozarolniczych oraz rozbudowy lokalnej infrastruktury transportowej i poprawy funkcjonowania transportu zbiorowego umożliwiającego dostęp do korzystania z usług publicznych wyższego rzędu. Ponadto niezbędne są działania aktywizujące społeczności wiejskie oraz ukierunkowane na poprawę jakości edukacji i kształcenia ustawicznego”.

Ponadto, w strategii województwa śląskiego stwierdzono, że:

„Jednocześnie wyzwaniem jest powstrzymanie niekontrolowanego podziału terenów otwartych, rozprzestrzenianiu się zabudowy podmiejskiej, jednorodzinnej na obszary wiejskie celem zachowania ich różnorodności i spuścizny kulturowej. Istotne jest zachowanie i kształtowanie krajobrazu, ochrona i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego wsi, dokumentowanie i popularyzacja tradycji oraz wspieranie lokalnych i ponadlokalnych inicjatyw skierowanych na kultywowanie tradycji obszaru wiejskiego. Realizacja wymienionych zamierzeń, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, będzie miała pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze, walory krajobrazowe i jakość życia mieszkańców”.

Powyższe zapisy w dobry sposób nawiązują do sytuacji gminy Gaszowice, gdzie dochodzi do napływu nowych mieszkańców, przekształceń w użytkowaniu przestrzeni oraz zmian w strukturze gospodarczej.

W „Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego *Śląskie 2020+*”, Gaszowice zostały zakwalifikowane do obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Rybnickiej. Aglomeracja ta podlega procesom komunikacyjnej i gospodarczej integracji z Metropolią Górnośląską. Kierunki rozwoju Aglomeracji Rybnickiej zorientowane są na:

- organizację usług publicznych o znaczeniu krajowym,
- podtrzymywanie sektorów gospodarki związanych z przemysłem wydobywczym,
- zapewnianie dostępu do usług publicznych wyższego rzędu w zachodniej części województwa,
- rozwój sektora nauki.

Dla Gaszowic powiązania z Aglomeracją Rybnicką są najważniejsze w kontekście dostępu do:

- różnorodnych usług publicznych, szczególnie edukacji, nauki, kultury, zdrowia,
- usług rynkowych,
- rynku pracy,
- sieci kooperacji podmiotów gospodarczych,
- usług otoczenia biznesu.

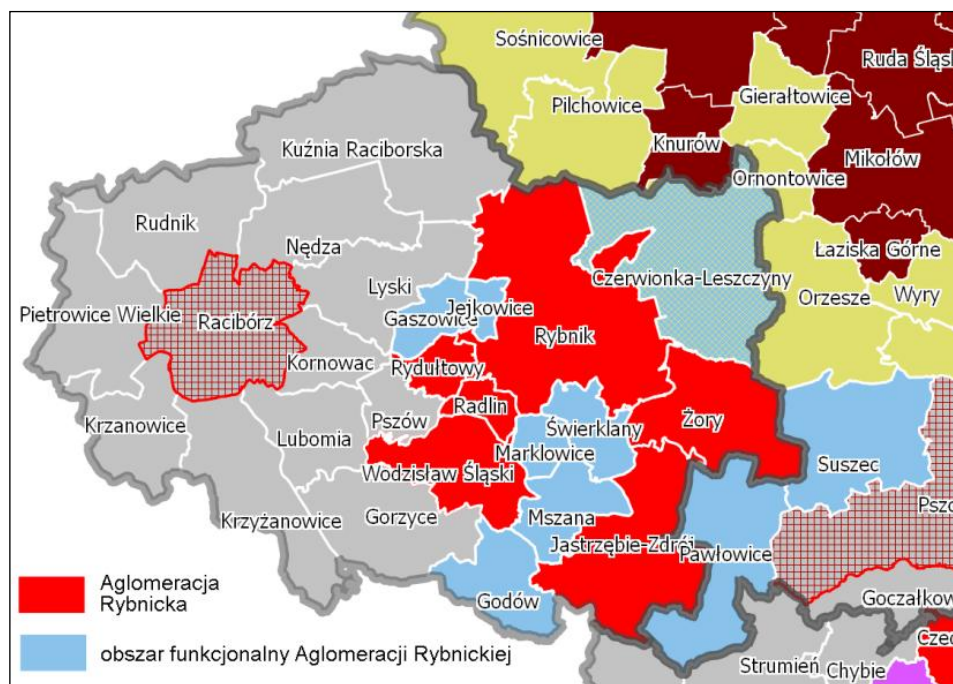
Pozycja Gaszowic w Aglomeracji Górnośląskiej związana jest (powinna być związana) z występującymi w gminie warunkami zamieszkania, jakością środowiska

**Przemiany
obszarów
wiejskich
w województwie
śląskim związane
z procesami
suburbanizacji
i kształtowania
aglomeracji**

**Powiązania
Gaszowic
z Aglomeracją
Rybnicką –
korzystanie z
usług, udogodnień
i możliwości
współpracy
z różnymi
podmiotami**

przyrodniczego, działalnością lokalnych firm, a także specyficznymi usługami czasu wolnego i produktami opartymi na lokalnym dziedzictwie przyrodniczym i kulturowym.

Rysunek 1. Aglomeracja Rybnicka i jej obszar funkcjonalny

źródło: „Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020+”, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Katowice 2013.

4. WIZJA ROZWOJU GMINY GASZOWICE

Wizja rozwoju gminy Gaszowice posiada następujące cechy:

- odzwierciedla stany i procesy pożądane.
- pełni silne funkcje motywacyjne wobec podmiotów lokalnych.
- jest wewnętrznie synergiczna – składa się z elementów, które wzajemnie się wspomagają (lub co najmniej są wobec siebie niekolidujące).
- nie jest utopią, lecz można wyobrazić sobie jej realizację.
- stanowi podstawę dla wypracowania priorytetów.

Wizja rozwoju gminy Gaszowice została skonstruowana przy wykorzystaniu następujących pytań szczegółowych:

- Jakie najważniejsze wartości musi zapewnić gmina swoim mieszkańcom (interesariuszom), aby:
  - wzmocnić ich aktywność społeczną i gospodarczą,
  - związać z gminą w sposób ekonomiczny i emocjonalny?
- Jaka powinna być pozycja gminy w otoczeniu? Czym gmina powinna być dla swego otoczenia? Z czego powinna być znana w powiecie, regionie, województwie, kraju?
- Jakie działalności i potencjały w gminie powinny być:
  - kreowane (tworzone od podstaw) / rozwijane (wzmacniane) / ograniczane lub likwidowane.
  - na jakich posiadanych obecnie potencjałach rozwojowych można opierać rozwój, a co ważnego dla rozwoju gminy należy pozyskać z otoczenia?

**Istota wizji
rozwoju gminy**

Tabela 7. Wizja rozwoju gminy Gaszowice

Gaszowice w roku 2025 to gmina, którą charakteryzują:

- harmonijne **łączenie innowacyjności z dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym**; mieszkańcy są świadomi wartości, które składają się na wyjątkowość Gaszowic, a równocześnie potrafią wykorzystywać atuty gminy dla rozwoju społecznego i gospodarczego; innowacyjność w gminie to tworzenie i wykorzystywanie nowych rozwiązań, ale także przywracanie rozwiązań tradycyjnych, przyjaznych dla środowiska przyrodniczego, lokalnej kultury, wspierających zdrowie mieszkańców;
- **pozytywna odmienność wsi śląskiej** ujawniająca się w porównaniach z ośrodkami o wysokim poziomie urbanizacji; w Gaszowicach można żyć atrakcyjnie, wygodnie i bezpiecznie dzięki wzmacnianiu więzi społecznych, zachowaniu specyficznego klimatu poszczególnych miejscowości, podtrzymywaniu estetyki gminy będącej wynikiem inwestycji samorządowych oraz dbałości mieszkańców o dobro wspólne;
- silne **więzi łączące mieszkańców** opierające się na tradycji lokalnej oraz wspólnej perspektywie rozwoju gminy; mieszkańców Gaszowic łączy wspólnota wartości i celów; w społeczności lokalnej harmonijnie koegzystują mieszkańcy wywodzący się z Gaszowic z osobami, które osiedliły się w gminie

w ostatnich latach; integracja społeczności lokalnych następuje w wyniku podejmowania wspólnych aktywności, realizacji partnerskich projektów wspieranych przez władze lokalne; świadomość własnej roli we wspólnocie lokalnej prowadzi do zwiększania odpowiedzialności mieszkańców za siebie, swoich sąsiadów i swoje miejsce zamieszkania;

- **wysoka jakość kapitału ludzkiego**, na którą składają stale podnoszone kompetencje cywilizacyjne oraz kwalifikacje elastycznie dostosowywane do wymagań rynku pracy; w gminie występują korzystne warunki dla odkrywania i rozwijania talentów mieszkańców; kreatywność i przedsiębiorczość umożliwiają mieszkańcom rozwijanie karier zawodowych zgodnie z aspiracjami; na lokalnym rynku pracy kwalifikacje mieszkańców są doceniane i rozwijane przez przedsiębiorców;
- **konkurencyjna struktura gospodarcza** tworzona przez firmy lokalne oraz napływające inwestycje biznesowe; w gminie występują korzystne warunki dla prowadzenia działalności gospodarczej, a atrakcyjność inwestycyjna Gaszowic opiera się na wykwalifikowanych zasobach ludzkich, dobrze przygotowanych terenach inwestycyjnych o dogodnym położeniu komunikacyjnym, a także współpracy firm w ramach lokalnych i ponadlokalnych sieci kooperacji; w zdywersyfikowanej strukturze gospodarczej gminy jest miejsce na działalności usługowe, rzemieślnicze, rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze, turystykę, działalności związane z wykorzystywaniem odnawialnych źródeł energii, a także nowoczesne działalności opierające się na wykorzystywaniu technologii telekomunikacyjnych;
- urozmaicona **oferta spędzania czasu wolnego**; mieszkańcy mogą aktywnie wypoczywać wykorzystując walory naturalne oraz rozwijającą się infrastrukturę sportowo-rekreacyjną; lokalna oferta jest atrakcyjna zarówno dla mieszkańców Gaszowic o różnych predyspozycjach i oczekiwaniach jak również dla mieszkańców okolicznych ośrodków miejskich; wysoki poziom kultury fizycznej stanowi ważną składową profilaktyki zdrowotnej; ofertę spędzania czasu wolnego wzbogacają możliwości zaangażowania mieszkańców w działalności prospołeczne;
- **dobre powiązania z otoczeniem** umożliwiające korzystanie z udogodnień w sąsiednich miastach, a także wchodzenie w relacje kooperacyjne z firmami, organizacjami pozarządowymi, innymi samorządami terytorialnymi;
- **nowoczesne, partnerskie i sprawne zarządzanie strategicznym rozwojem gminy**; odpowiednie zarządzanie przyczyniać się będzie do efektywnego i innowacyjnego wykorzystywania posiadanych potencjałów w zgodzie z zasadami rozwoju zrównoważonego; siła rozwojowa Gaszowic opierać się będzie na stałym dialogu i współpracy władz lokalnych ze społecznością lokalną, co umożliwi stałe dostosowywanie strategicznych kierunków rozwoju do realnych oczekiwań mieszkańców oraz inicjowania partnerskich projektów łączących aktywności i potencjały podmiotów lokalnych reprezentujących sektory samorządowy, obywatelski i biznesowy.

5. PRIORYTETY I CELE ROZWOJU GASZOWIC

Osiągnięcie zdefiniowanej wizji strategicznego rozwoju wymaga koncentracji uwagi i działań na priorytetach odnoszących się do rozwoju indywidualnego, rozwoju społecznego i rozwoju gospodarczego. Na treść priorytetów wpływ miało także porównanie zapisów wizji strategicznego rozwoju z ewolucyjnymi procesami zachodzącymi w Gaszowicach i otoczeniu

Priorytety strategiczne

Schemat 4. Priorytety strategiczne gminy Gaszowice

W obrębie zidentyfikowanych priorytetów zostały sformułowane cele strategiczne i cele operacyjne pokazujące kluczowe wartości i procesy, jakie powinny zostać osiągnięte w wyniku realizacji strategii.

Struktura celów operacyjnych została zorganizowana przy uwzględnieniu trzech wymiarów:

- korzyści i udogodnienia – cele operacyjne związane z tworzeniem warunków dla podejmowania działalności przez lokalne podmioty,
- aktywności – cele operacyjne odnoszące się do podnoszenia zaangażowania podmiotów lokalnych w procesy rozwoju oraz wzmacniania relacji partnerskich,
- rozwój zrównoważony – cele operacyjne odnoszące się do zachowania wartości wyróżniających gminę, które nie powinny być utracone w procesie rozwoju społeczno-ekonomicznego.

Sformułowanie celów strategicznych i operacyjnych

Tabela 8. Cele strategiczne i cele operacyjne

PRIORYTETY ⇒	Rozwój mieszkańców	Rozwój wspólnoty lokalnej	Rozwój gospodarczy
CELE STRATEGICZNE ⇒ WYMIARY ↓	C1. Gaszowice – miejsce rozwoju rodzin i realizacji osobistych aspiracji.	C2. Gaszowice – miejsce, w którym mieszkańcy integrują się wokół tradycji i razem działają na rzecz wspólnej przyszłości.	C3. Gaszowice – miejsce rozwoju firm i miejsc pracy.
	↓	↓	↓
Korzyści i udogodnienia	C1.1. Dostępność usług i infrastruktury społecznej umożliwiającej rozwój mieszkańców i rodzin. C1.2. Dobra łączalność komunikacyjna i telekomunikacyjna umożliwiającą mieszkańcom korzystanie z udogodnień w gminie i w sąsiednich miastach.	C2.1. Dogodne warunki dla podejmowania inicjatyw na rzecz społeczności lokalnych i gminy. C2.2. Dostępność miejsc dla realizacji aktywności społecznej i integracji mieszkańców gminy. C2.3. Mechanizmy umożliwiające mieszkańcom włączanie się w tworzenie i realizację polityki lokalnej	C3.1. Dostosowywana do potrzeb biznesu oferta udogodnień terenowych, infrastrukturalnych i fiskalnych. C3.2. Przestrzenie koncentracji biznesu, przyspieszonego rozwoju gospodarczego i współpracy firm lokalnych.
Aktywności	C1.3. Mieszkańcy Gaszowic podnoszący swoje kwalifikacje i kompetencje cywilizacyjne.	C2.4. Rozwijająca się oferta kulturalna wykorzystująca lokalne tradycje i talenty mieszkańców. C2.5. Międzypokoleniowe więzi łączące mieszkańców Gaszowic. C2.6. Rozwijająca się przedsiębiorczość społeczna.	C3.3. Rozwój branż wykorzystujących atuty przyrodniczo-kulturowe i położenie Gaszowic. C3.4. Miejsca pracy powstające na terenie gminy dające stabilność ekonomiczną mieszkańcom Gaszowic. C3.5. Partnerstwo samorządu i biznesu w kreowaniu biznesowego wizerunku Gaszowic.
Zrównoważony rozwój	C1.4. Stabilność demograficzna Gaszowic.	C2.7. Wysoki poziom świadomości ekologicznej i zaangażowanie mieszkańców w zachowywanie dziedzictwa kulturowego Gaszowic.	C3.6. Wysoki poziom nasycenia w infrastrukturę komunalną ograniczającą wpływ gospodarki i mieszkalnictwa na środowisko.

6. UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH – ANALIZA SWOT

Sformułowane cele strategiczne zostały poddane analizie pod kątem wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań ich realizacji. Wynikiem pracy jest zamieszczona poniżej analiza SWOT. Rozpoznanie czynników w ramach analizy SWOT umożliwia określenie potencjałów, na których można oprzeć wdrażanie strategii oraz zidentyfikowanie barier, które wymagają przezwyciężenia. Analizie poddano potencjały, procesy, zjawiska, tendencje itp. uwzględniając miejsce występowania czynnika oraz charakter jego wpływu na zamierzenia strategiczne. Zidentyfikowane czynniki sklasyfikowano w następujący sposób:

- siły – wewnętrzne czynniki mające (lub mogące mieć) pozytywny wpływ na rozwój gminy, wyróżniające gminę w sposób korzystny w otoczeniu, tworzące podstawy dla jej przyszłego rozwoju, podnoszące atrakcyjność i konkurencyjność gminy w oczach mieszkańców, inwestorów, osób odwiedzających,
- słabości – wewnętrzne czynniki mające (lub mogące mieć) negatywny wpływ na rozwój gminy, utrudniające rozwój i realizację zamierzeń; braki w potencjałach obniżające pozycję gminy zarówno w oczach mieszkańców, jak i podmiotów zewnętrznych,
- szanse – czynniki w otoczeniu gminy sprzyjające (lub mogące sprzyjać) jej rozwojowi, pozwalające na eliminowanie słabości, wzmacnianie sił, uruchamianie nowych kierunków rozwoju,
- zagrożenia – czynniki w otoczeniu gminy utrudniające (lub mogące utrudniać) jej rozwój, stanowiące bariery w przełamywaniu aktualnych deficytów i blokujące możliwości podejmowania działań w różnych, istotnych z punktu widzenia rozwoju lokalnego dziedzinach.

Istota analizy
SWOT

Analiza SWOT powinna być traktowana jako ważne narzędzie zarządzania strategicznym rozwojem lokalnym. W tym kontekście pełni ona trzy ważne funkcje:

- obrazuje warunki wdrażania celów strategii pokazując stopień trudności w ich realizacji,
- stanowi wyznacznik dla formułowania projektów strategicznych, które mogą opierać się na wykorzystaniu wewnętrznych sił i zewnętrznych szans oraz przełamywaniu wewnętrznych sił i zewnętrznych zagrożeń,
- tworzy jedną z podstaw dla monitoringu wdrażania strategii, a w szczególności uwarunkowań procesu wdrażania.

Prezentowana poniżej lista czynników została poddana procesowi weryfikacji i selekcji i przedstawia tylko te czynniki, które są kluczowe z punktu widzenia realizacji sformułowanych celów strategicznych.

Tabela 9. Uwarunkowania realizacji celu strategicznego CS1.

CS1. Gaszowice – miejsce rozwoju rodzin i realizacji osobistych aspiracji			
SIŁY		SŁABOŚCI	
S1.	silne więzi rodzinne, kulturalne, religijne łączące mieszkańców gminy,	W1.	animozje między sołectwami,
S2.	przywiązanie do lokalnych tradycji i zwyczajów,	W2.	słaby poziom dialogu wewnątrz społeczności lokalnej,
S3.	przywiązanie do gwary śląskiej,	W3.	międzysąsiedzka rywalizacja, zazdrość,
S4.	liczne podmioty sektora pozarządowego: chór, kluby sportowe, Koło Gospodyń	W4.	nierozwiązane problemy środowiskowe – niska emisja, kanalizacja,
		W5.	niedostateczny poziom bezpieczeństwa

S5.	Wiejskich, stowarzyszenia lokalne, zaangażowanie mieszkańców w działania lokalnych organizacji,	drogowego – niewystarczająca ilość chodników,
S6.	aktywne instytucje społeczno-kulturalne: Gminna Biblioteka Publiczna w Gaszowicach z filią w Czernicy, świetlice (Świetlica Środowiskowa w Piecach, Świetlica Profilaktyczno-Integracyjna w Gaszowicach z filiami w Czernicy, Piecach, Szczerbicach i Łukowie Śląskim), Ośrodek Kultury i Sportu w Gaszowicach, Ośrodek Kultury w Czernicy,	W6. niewystarczający poziom aktywności ogółu mieszkańców,
S7.	utrzymywanie wielopokoleniowego modelu rodziny,	W7. pustostany stwarzające zagrożenie dla mieszkańców,
S8.	dobry dostęp do podstawowych usług medycznych,	W8. niskie możliwości finansowania oferty kulturalnej i rozrywkowej,
S9.	niski poziom bezrobocia,	W9. pojawiające się konflikty pomiędzy funkcjami rolnymi a mieszkaniowymi,
S10.	lokalni przedsiębiorcy tworzący miejsca pracy,	
S11.	korzystna lokalizacja gminy w sąsiedztwie ośrodków oferujących usługi publiczne i rynkowe – dostęp do ponadlokalnej oferty kulturalnej, edukacyjnej, zdrowotnej,	

SZANSE		ZAGROŻENIA	
O1.	procesy przepływu mieszkańców w regionie wspierające stabilizację demograficzną gminy,	T1.	wysoka atrakcyjność oferty kulturalnej ośrodków miejskich ograniczająca zainteresowanie mieszkańców ofertą w gminie,
O2.	rozwój systemu drogowego w regionie, w tym ciągów drogowych o znaczeniu międzynarodowym,	T2.	niepewna sytuacja sektora górniczego i potencjalna destabilizacja subregionalnego rynku pracy,
O3.	stopniowa dywersyfikacja ofert na subregionalnym rynku pracy,	T3.	wysoka mobilność młodych ludzi poszukujących szans dla swojego rozwoju w dużych miastach,
O4.	możliwości kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym w bliskiej okolicy,	T4.	napływ obcych wzorców kulturowych i czynników osłabiających tradycyjny system wartości,
O5.	rozwój w subregionie punktowej i liniowej infrastruktury rekreacyjnej, w tym ścieżek rowerowych,	T5.	ogólnokrajowa tendencja wzrostu patologii społecznych,
O6.	dynamiczny rozwój technologii przepływu informacji i coraz łatwiejszy dostęp do niej,	T6.	łatwość w dostępie do gadżetów osłabiających relacje społeczne, w tym rozwój przestrzeni wirtualnej kosztem przestrzeni realnej,
O7.	rozwój wolnych zawodów umożliwiający zamieszkiwanie na „peryferiach” osób z tzw. klasy kreatywnej,	T7.	pomoc społeczna utrwalająca postawy roszczeniowe,
O8.	łatwa dostępność do sąsiednich atrakcyjnych terenów turystycznych, w tym Beskidu Śląskiego i Żywieckiego,	T8.	niestabilność polityki społecznej na szczeblu krajowym,
O9.	trendy społeczne związane z większym udziałem w kulturze dzieci i młodzieży,	T9.	rosnący popyt na tereny pod budownictwo mieszkaniowe ze strony mieszkańców aglomeracji mogący skutkować wzrostem cen gruntów i ograniczaniem możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych przez młode rodziny,
O10.	dostępność środków unijnych wspierających rozwój kapitału ludzkiego,	T10.	ograniczone narzędzia ograniczania inwestycji mieszkaniowych na terenach

- atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo,
- T11. negatywny wpływ działalności tradycyjnych branż w regionie na stan środowiska i terenów rolnych,
- T12. wzrost zróżnicowań ekonomicznych w społeczeństwie prowadzący do konfliktów społecznych,
- T13. nieproporcjonalne w stosunku do potrzeb nakłady z budżetu Państwa na realizację zadań oświatowych, zdrowotnych i opieki społecznej,

Tabela 10. Uwarunkowania realizacji celu strategicznego CS2.

cs2. Gaszowice – miejsce, w którym mieszkańcy integrują się wokół tradycji i razem działają na rzecz wspólnej przyszłości.

SIŁY	SŁABOŚCI
S1. bogate tradycje lokalne ważne dla mieszkańców gminy, inspirujące do podejmowania wspólnych działań przez społeczność lokalną,	W1. słabe oznakowanie obiektów posiadających wartość historyczno-kulturową,
S2. integracyjna działalność instytucji kultury – oferta wydarzeń oraz miejsce dla rozwijania działań społecznych i kulturalnych,	W2. obiekty kulturalne wymagające modernizacji,
S3. aktywne organizacje społeczne zajmujące się pielęgnowaniem tradycji i integracją mieszkańców – KGW, OSP,	W3. brak spójnej oferty rekreacyjnej i kulturalnej atrakcyjnej dla otoczenia,
S4. kluby sportowe w gminie skupiające mieszkańców, organizujące wydarzenia sportowe i rekreacyjne, uczestniczące w różnych rozgrywkach,	W4. niedostateczna promocja wartości kulturowych gminy,
S5. doświadczenie osób w przygotowywaniu projektów do dofinansowania ze źródeł zewnętrznych,	W5. niski poziom zaangażowania młodzieży w działalność społeczną,
S6. troska o estetykę i porządek obejścia,	W6. znaczna część mieszkańców oceniająca działania innych, lecz nieangażująca się w konkretne działania,
S7. dogodne powiązania komunikacyjne – wewnętrzne i zewnętrzne,	W7. postawy roszczeniowe mieszkańców wobec gminy,
	W8. deficyt w gminie ludzi o wysokich kompetencjach użytecznych w podejmowaniu partnerskich projektów społecznych,
	W9. niedocenianie wartości dziedzictwa kulturowego gminy przez część mieszkańców, w tym brak wiedzy o tym dziedzictwie,
	W10. różny poziom rozwoju poszczególnych sołectw,
	W11. niski poziom integracji rdzennych i napływowych mieszkańców,
SZANSE	ZAGROŻENIA
O1. podtrzymywanie tradycji i więzi regionalnych w województwie,	T1. dominacja we współczesnym społeczeństwie wartości ekonomicznych nad społecznymi i kulturalnymi,
O2. zwiększenie technologicznych możliwości prezentowania i promowania lokalnej oferty spędzania czasu wolnego w otoczeniu,	T2. złe wzorce polityczne przenoszone z poziomu krajowego na poziom lokalny, zniechęcające do angażowania się w sprawy publiczne,
O3. rosnące doświadczenia samorządów lokalnych w realizacji projektów społeczno-kulturalnych oraz projektów partnerskich, w tym międzysektorowych,	T3. migracje zarobkowe osłabiające więzi społeczne,
O4. wzrost świadomości i zainteresowania	T4. niewystarczające w stosunku do potrzeb

<p>ekologią sprzyjający rozwijaniu postaw proekologicznych,</p> <p>O5. wzrost zainteresowania wolontariatem,</p> <p>O6. dostępność funduszy unijnych przeznaczonych na wspieranie działań społeczno-kulturalnych,</p> <p>O7. duża waga przywiązywana do nawiązywania partnerstwa lokalnego w regionalnej polityce europejskiej, krajowej i wojewódzkiej,</p> <p>O8. sformułowanie w województwie śląskim długofalowej strategii rozwoju obszarów wiejskich,</p>	<p>nakłady na odnowę dziedzictwa kulturowego obszarów wiejskich,</p> <p>T5. niewykorzystywany potencjał współpracy transgranicznej,</p> <p>T6. konkurencja ze strony podobnych gmin,</p> <p>T7. priorytet przypisywany w polityce rozwoju województwa śląskiego rewitalizacji miast,</p>
---	--

Tabela 11. Uwarunkowania realizacji celu strategicznego CS3.

cs3. Gaszowice – miejsce rozwoju firm i miejsc pracy.			
SIŁY		SŁABOŚCI	
S1.	pracowitość mieszkańców,	W1.	starzejące się społeczeństwo gminy co prowadzi w perspektywie do ograniczenia możliwości pozyskania kapitału ludzkiego przez firmy,
S2.	dogodna lokalizacja gminy w sąsiedztwie dużych ośrodków gospodarczych,	W2.	deficyt na terenie gminy miejsc pracy o wysokiej jakości,
S3.	dobrze rozwinięta sieć dróg w gminie,	W3.	niższa atrakcyjność inwestycyjna obszarów wiejskich w stosunku do miast i aglomeracji,
S4.	rozwijające się systemy infrastruktury technicznej,	W4.	brak spójnych procedur pozyskiwania i obsługi inwestorów,
S5.	rosnące wykształcenie mieszkańców oraz dążenie młodego pokolenia do podwyższania kwalifikacji,	W5.	brak konkretnych instrumentów podnoszących atrakcyjność inwestycyjną gminy,
S6.	dobrze rozwinięta infrastruktura oświatowa tworząca podstawę dla kształcenia nowych pokoleń,	W6.	deficyt uzbrojonych terenów pod inwestycje gospodarcze,
S7.	ciągle dosyć korzystne wskaźniki obciążenia demograficznego – duża część społeczeństwa w wieku produkcyjnym,	W7.	słaba komunikacja gminnych terenów inwestycyjnych z lokalną siecią dróg,
S8.	stabilna sytuacja ekonomiczna mieszkańców warunkująca rozwój rynku wewnętrznego,	W8.	niska jakość części dróg w gminie,
S9.	zasoby naturalne w postaci złóż węgla kamiennego – podatki od wyrobisk,	W9.	poważne deficyty w infrastrukturze kanalizacyjnej,
S10.	rosnąca liczba firm lokalnych,	W10.	słaba promocja gminy i brak skojarzeń z gminą mieszkańców regionu,
S11.	posiadanie przez gminę planu zagospodarowania przestrzennego ułatwiające podejmowanie decyzji inwestycyjnych,	W11.	słaby rozwój i niewielka dywersyfikacja bazy noclegowej i gastronomicznej,
		W12.	relatywnie niskie wpływy do budżetu lokalnego z podatku od osób prawnych,
SZANSE		ZAGROŻENIA	
O1.	dobrze rozwinięta regionalna sieć kooperacyjna, rozwinięte usługi dla firm, rosnąca liczba małych i średnich przedsiębiorstw,	T1.	trudności dla lokalnych firm i producentów rolnych związane z rozwojem sieci handlowych o wysokiej konkurencyjności i wysokiej sile przetargowej,
O2.	restrukturyzacja przemysłu wydobywczego w regionie prowadząca do długofalowej stabilizacji sektora (po wcześniejszym ograniczeniu skali działania i liczby miejsc pracy),	T2.	spory polityczne stanowiące zagrożenie dla stabilności polityki gospodarczej na szczeblu krajowym,
		T3.	degradacja środowiska związana z działalnością przemysłu wydobywczego,

---

O3. możliwości podwyższania kwalifikacji w pobliskich ośrodkach edukacyjnych,	T4. odchodzenie od gospodarki opartej na węglu,
O4. zmiany stylu życia, wzrost zainteresowania mieszkańców miast turystyką, rekreacją, wypoczynkiem weekendowym,	T5. niejasność i zmienność polityki podatkowej w Polsce względem przedsiębiorców,
O5. wzmożony ruch turystyczny i rozwój agroturystyki,	T6. brak stabilizacji i spójności przepisów prawnych wobec biznesu,
O6. moda na żywność ekologiczną, opartą na tradycyjnych technologiach wytwarzania,	T7. większe możliwości dużych ośrodków miejskich w kreowaniu atrakcyjności inwestycyjnej,
O7. nowe firmy i miejsca pracy powstające w podstrefach KSSE oraz na terenach przy węzłach autostradowych (w tym w subregionie zachodnim),	T8. otwarcie zagranicznych rynków pracy i narastająca emigracja zarobkowa młodych, wykształconych osób,
O8. powstawanie i modernizacja infrastruktury drogowej i kolejowej, rozwój infrastruktury tranzytowej,	
O9. rozwój technik teleinformatycznych wykorzystywanych w biznesie,	
O10. sformułowanie w województwie śląskim długofalowej strategii rozwoju obszarów wiejskich,	
O11. dostępność środków unijnych na rozwój obszarów wiejskich,	
O12. unijne, krajowe i regionalne instrumenty wspierania rozwoju przedsiębiorczości,	
O13. współpraca gmin w subregionie zachodnim,	
O14. poszerzające się możliwości międzynarodowej współpracy samorządów terytorialnych,	

---

7. PRZEDSIĘWZIĘCIA STRATEGICZNE

Podstawową drogą wdrażania strategii jest realizacja przedsięwzięć, które służą osiągnięciu celów strategicznych i celów operacyjnych. Pod pojęciem przedsięwzięć rozumiane są:

- konkretne projekty – rozumiane jako uporządkowane zbiory zadań o określonym początku i końcu realizacji,
- działania ciągłe – nowe lub kontynuowane, wspierające realizację projektów oraz funkcjonowanie podmiotów lokalnych,
- propozycje kierunkowe, dla których w trakcie wdrażania strategii opracowywane będą konkretne projekty.

**Istota
przedsięwzięć
strategicznych**

Należy także zaznaczyć, że zapisane działania nie stanowią listy ostatecznej i zamkniętej. Strategia pozostaje otwarta na kolejne koncepcje zgłaszane przez podmioty lokalne w trakcie wdrażania.

Dla realizacji przedsięwzięć ustalono trzy horyzonty czasu:

- **2017** – przedsięwzięcia, których realizacja kończy się w przedziale 2015-2017,
- **2020** – przedsięwzięcia, których realizacja kończy się w przedziale 2018-2020,
- **2025** – przedsięwzięcia, których realizacja kończy się w przedziale 2021-2025.

Zakwalifikowanie przedsięwzięcia do danego horyzontu czasu podyktowane jest dwoma kryteriami:

**Horyzonty
realizacji
przedsięwzięć**

- możliwości realizacji danego przedsięwzięcia – przedsięwzięcia bardziej złożone muszą być realizowane w dłuższym horyzoncie czasu,
- znaczenie danego przedsięwzięcia dla rozwoju gminy i realizacji strategii.

Ponadto, część przedsięwzięć została uznana jako przedsięwzięcia **ciągłe**, to jest takie, które są powtarzane lub realizowane w dłuższym horyzoncie czasu.

W poniższej tabeli określono też rangę przedsięwzięcia. Do wskazania rangi wykorzystano następujący układ oznaczeń:

- A – ranga wysoka, przedsięwzięcie warunkujące realizację innych przedsięwzięć,
- B – ranga średnia, przedsięwzięcie istotne, którego realizacja nie powinna konkurować z przedsięwzięciami rangi A,
- C – przedsięwzięcia fakultatywne, które mogą być wdrażane wraz z pojawianiem się środków na realizację,

**Ranga
przedsięwzięcia**

Ostatnia informacja zawarta w tabeli dotyczy podmiotów partnerskich, które powinny wdrażać strategię. Uwzględniono następujące grupy podmiotów (wykorzystując podział sektorowy lub branżowy):

- samorząd,
- biznes,
- organizacje pozarządowe,
- nauka i edukacja,
- kultura,
- sport i rekreacja
- turystyka,
- media,
- mieszkańcy.

**Partnerzy
realizacji
projektów**

Tabela 12. Przedsięwzięcia służące osiągnięciu celów rozwoju gminy Gaszowice.

Cel operacyjny	Nazwa przedsięwzięcia	Horyzont realizacji	Ranga przedsięwzięcia	Główni partnerzy realizacji
C1.1. Dostępność usług i infrastruktury społecznej umożliwiającej rozwój mieszkańców i rodzin.	P1. Przebudowa i modernizacja wnętrza Ośrodka Kultury „Zameczek”.	2017	A	samorząd, kultura,
	P2. Modernizacja Ośrodka Kultury i Sportu w Gaszowicach	2020	A	samorząd, kultura, sport,
	P3. Przebudowa i modernizacja terenów rekreacyjnych położonych na terenie gminy (plac zabaw, siłownia, skate parki itp.).	2025	A	samorząd, sport, kultura,
	P4. Utworzenie terenu rekreacyjnego w Piecach w połączeniu z placem zabaw oraz modernizacja placu zabaw w Szczerbicach.	2020	B	samorząd, sport,
	P5. Przebudowa boiska piłkarskiego w Łukowie Śląskim (pełnowymiarowe boisko ze sztuczną nawierzchnią).	2017	B	samorząd, sport,
	P6. Budowa boiska wielofunkcyjnego w Szczerbicach.	2017	C	samorząd, sport,
	P7. Budowa boiska wielofunkcyjnego w Czernicy.	2017	C	samorząd, sport,
	P8. Zakup kontenerów na przebieralnię dla boiska Orlik oraz zagospodarowanie otoczenia na cele rekreacyjne.	2017	C	samorząd, sport,
	P9. Rozbudowa szatni sportowej w Szczerbicach.	2017	C	samorząd, sport,
	P10. Przebudowa budynku komunalnego w Czernicy.	2020	C	samorząd,
	P11. Utworzenie domów opieki dla starszych.	2017	A	samorząd,
C1.2. Dobra łączalność komunikacyjna i telekomunikacyjna umożliwiająca mieszkańcom korzystanie z udogodnień w gminie i w sąsiednich miastach.	P12. Modernizacja centrum gminy – przebudowa skrzyżowania przy ul. Rydułtowskiej w Gaszowicach.	2017	B	samorząd,
	P13. Przebudowa ul. Sobieskiego w Czernicy.	2017	B	samorząd,
	P14. Modernizacja ul. Rudzkiej w Gaszowicach.	2020	B	samorząd,
	P15. Inwestycje poprawiające bezpieczeństwo na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych – budowa i przebudowa dróg.	2020	A	samorząd,
	P16. Rozbudowa sieci oświetleniowej przy drogach powiatowych i gminnych oraz przy terenach	2020	A	samorząd,

Cel operacyjny	Nazwa przedsięwzięcia	Horyzont realizacji	Ranga przedsięwzięcia	Główni partnerzy realizacji
	publicznych.			
C1.3. Mieszkańcy Gaszowic podnoszący swoje kwalifikacje i kompetencje cywilizacyjne.	P17. Zabudowa oświetlenia ulicznego przy ul.Górskiej w Szczerbicach.	2018	B	samorząd,
	P18. Dalsza rozbudowa sieci telekomunikacyjnej w gminie.	2020	A	samorząd, biznes,
	P19. Optymalizacja komunikacji zbiorowej.	2017	A	samorząd, biznes,
	P20. Rozbudowa gimnazjum w Piecach oraz rozbudowa SP Gaszowice o salę gimnastyczną.	2017	A	samorząd, edukacja,
	P21. Organizacja targów pracy.	działanie ciągłe	A	samorząd, edukacja, biznes,
	P22. Organizacja kursów przekwalifikujących dla mieszkańców.	działanie ciągłe	A	samorząd, edukacja, biznes,
C1.4. Stabilność demograficzna Gaszowic.	P23. Realizacja programów aktywizacji zawodowej dla grup defaworyzowanych na rynku pracy.	działanie ciągłe	A	samorząd, edukacja, biznes,
	P24. Rozwój usług opiekuńczych i edukacyjnych dla dzieci w wieku przedszkolnym.	działanie ciągłe	A	samorząd, edukacja, biznes, kultura, sport,
	P25. Program wspierania młodych rodziców na rynku pracy.	działanie ciągłe	A	samorząd, edukacja, biznes,
	P26. Promocja atrakcyjności mieszkaniowej Gaszowic w miastach subregionu i regionu dobrze skomunikowanych z gminą.	działanie ciągłe	B	samorząd, edukacja, biznes,
C2.1. Dogodne warunki dla podejmowania inicjatyw na rzecz społeczności lokalnych i gminy	P27. Wprowadzenie budżetu obywatelskiego.	działanie ciągłe	A	samorząd,
	P28. Doposażenie OSP – sprzęt i samochody oraz modernizacja bazy lokalowej.	2017	B	samorząd, organizacje pozarządowe,
	P29. Działalność animatorów w domach i ośrodkach kultury.	działanie ciągłe	B	samorząd, organizacje pozarządowe, kultura,
	P30. Wizyty studyjne zapoznające mieszkańców z dobrymi praktykami w zakresie działalności społecznej.	działanie ciągłe	B	samorząd, organizacje pozarządowe,
	P31. Projekty wymiany między organizacjami pozarządowymi w powiecie, subregionie i regionie.	działanie ciągłe	C	organizacje pozarządowe,

Cel operacyjny	Nazwa przedsięwzięcia	Horyzont realizacji	Ranga przedsięwzięcia	Główni partnerzy realizacji
C2.2. Dostępność miejsc dla realizacji aktywności społecznej i integracji mieszkańców gminy.	P32. „Szukamy liderów” – wykreowanie liderów środowiskowych	działanie ciągłe	B	samorząd, organizacje pozarządowe,
	P33. Zaadaptowanie tradycyjnych obiektów w gminie na miejsca spotkań mieszkańców.	2020	C	samorząd, organizacje pozarządowe, mieszkańcy,
	P34. „Przestrzenie rodziny” – modernizacja i poszerzanie funkcji istniejących placów zabaw.	2020	B	samorząd, organizacje pozarządowe, mieszkańcy,
	P35. „Przestrzenie bez barier”.	2017	A	samorząd, biznes,
	P36. Rozwiązania organizacyjne udostępniające istniejącą infrastrukturę edukacyjną, sportową i kulturalną mieszkańcom podejmującym oddolne inicjatywy.	2017	A	samorząd, organizacje pozarządowe, sport, kultura, edukacja
	P37. Rewitalizacja przestrzeni publicznych przez działalność społeczno-kulturalną mieszkańców i organizacji pozarządowych.	2020	B	samorząd, organizacje pozarządowe, mieszkańcy, kultura, edukacja, sport,
C2.3. Mechanizmy umożliwiające mieszkańcom włączanie się w tworzenie i realizację polityki lokalnej.	P38. Cykliczne spotkania z mieszkańcami na temat planów rozwoju gminy i wdrażania strategii.	działanie ciągłe	A	samorząd, organizacje pozarządowe,
	P39. Szkolenia i doradztwo dla mieszkańców zainteresowanych działalnością na rzecz gminy.	działanie ciągłe	A	samorząd, organizacje pozarządowe,
	P40. Dni organizacji pozarządowych – pozyskiwanie wolontariuszy i innych partnerów do realizacji projektów na rzecz gminy.	działanie ciągłe	B	organizacje pozarządowe,
	P41. Konkursy na najlepsze pomysły na rzecz rozwoju lokalnego.	działanie ciągłe	A	samorząd, organizacje pozarządowe, mieszkańcy
C2.4. Rozwijająca się oferta kulturalna wykorzystująca lokalne tradycje i talenty mieszkańców.	P42. Powołanie Młodzieżowej Rady Gminy.	2017	A	samorząd,
	P43. Organizowanie otwartych imprez dla mieszkańców – festiwale, przeglądy talentów, wystawy, dni promocji zdrowia itp.	działanie ciągłe	A	samorząd, organizacje pozarządowe, sport, kultura, edukacja,
	P44. Utworzenie „Dyskusyjnego Klubu Książki”.	2017	C	kultura, organizacje

Cel operacyjny	Nazwa przedsięwzięcia	Horyzont realizacji	Ranga przedsięwzięcia	Główni partnerzy realizacji
C2.5. Międzypokoleniowe więzi łączące mieszkańców Gaszowic.	P45. „Gminne spotkania ludzi z pasją”.	2017	B	pozarządowe, mieszkańcy, kultura, organizacje pozarządowe, mieszkańcy,
	P46. Promowanie wśród mieszkańców udziału w kołach i klubach rozwijających talenty.	działanie ciągłe	B	samorząd, organizacje pozarządowe, sport, kultura, edukacja,
	P47. Kalendarz imprez lokalnych.	działanie ciągłe	A	samorząd, organizacje pozarządowe, sport, kultura, edukacja,
	P48. Organizacja imprez międzypokoleniowych.	działanie ciągłe	B	samorząd, organizacje pozarządowe, sport, kultura, edukacja,
	P49. Utworzenie koła teatralnego umożliwiającego kontakt osób z różnych pokoleń.	2017	B	organizacje pozarządowe, mieszkańcy,
	P50. „Zapomniane zwyczaje” – cykliczne imprezy wielopokoleniowe.	działanie ciągłe	B	samorząd, organizacje pozarządowe, kultura
	P51. „Liga gier śląskich”.	działanie ciągłe	B	samorząd, organizacje pozarządowe, kultura, sport,
	P52. „Dzień Seniora”.	działanie ciągłe	B	samorząd, organizacje pozarządowe, kultura,
	P53. „Dożynki”.	działanie ciągłe	B	samorząd, organizacje pozarządowe, kultura, mieszkańcy,
	P54. Edukacja i doradztwo na temat przedsiębiorczości społecznej.	2017	A	samorząd, organizacje pozarządowe, biznes,
C2.6. Rozwijająca się przedsiębiorczość społeczna.	P55. Przestrzenie dla przedsiębiorstw społecznych	2017	C	samorząd, organizacje pozarządowe, biznes,
	P56. Kiermasze rękodzieła wykonanego przez mieszkańców.	2017	B	samorząd, organizacje

Cel operacyjny	Nazwa przedsięwzięcia	Horyzont realizacji	Ranga przedsięwzięcia	Główni partnerzy realizacji
C2.7. Wysoki poziom świadomości ekologicznej i zaangażowanie mieszkańców w zachowywanie dziedzictwa kulturowego Gaszowic.	P57. Wsparcie dla podmiotów zakładających spółdzielnie socjalne.	2017	A	pozarządowe, biznes, samorząd, organizacje
	P58. Stworzenie lokalnego systemu zamówień usług w przedsiębiorstwach społecznych z gminy – usługi dla mieszkańców i biznesu.	2017	A	pozarządowe, biznes, samorząd, organizacje
	P59. Kompleksowe usunięcie materiałów azbestowych z terenu gminy.	2020	A	pozarządowe, biznes, mieszkańcy, samorząd, mieszkańcy,
	P60. Termomodernizacja SP Gaszowice.	2017	B	samorząd, organizacje
	P61. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zabudowa odnawialnych źródeł energii .	2020	A	pozarządowe, samorząd, biznes, mieszkańcy,
	P62. Konkursy i kampanie ekologiczne.	działanie ciągłe	B	samorząd, organizacje
	P63. Cykliczne spotkania poświęcone Henrykowi Mikołajowi Góreckiemu.	działanie ciągłe	A	pozarządowe, edukacja, samorząd, kultura,
C3.1. Dostosowywana do potrzeb biznesu oferta udogodnień terenowych, infrastrukturalnych i fiskalnych	P64. Budowa lub modernizacja dróg gminnych poprawiających skomunikowania terenów mieszkaniowych i inwestycyjnych.	2020	A	samorząd,
C3.2.	P65. Budowa chodnika przy ul.Radoszowskiej w Szczerbicach.	2020	A	samorząd,
	P66. Dozbrojenie gminnych terenów inwestycyjnych.	2017	A	samorząd, biznes,
	P67. Forum dialogu samorządu z lokalnym biznesem i inwestycyjnych.	2017	A	samorząd, biznes,
	P68. Powołanie zespołu obsługi inwestorów.	2017	B	samorząd,
C3.3. Przestrzenie koncentracji biznesu, przyspieszonego rozwoju gospodarczego i współpracy firm lokalnych.	P69. Strefy gospodarcze, parki biznesu, inkubatory przedsiębiorczości.	2025	C	samorząd, biznes
	P70. Modernizacja i tworzenie miejsc parkingowych w miejscach koncentracji małego biznesu.	2017	B	samorząd,
	P71. Wsparcie dla działań konsolidujących biznes lokalny.	2017	B	samorząd, biznes,

Cel operacyjny	Nazwa przedsięwzięcia	Horyzont realizacji	Ranga przedsięwzięcia	Główni partnerzy realizacji
C3.4. Rozwój branż wykorzystujących atuty przyrodniczo-kulturowe i położenie Gaszowic.	P72. Rozwój komunikacyjnej infrastruktury turystycznej z miejscami obsługi podróżujących turystów.	2025	B	samorząd, biznes, turystyka,
	P73. Stworzenie punktów widokowych.	2017	C	samorząd,
	P74. Stworzenie interaktywnego systemu informacji i promocji oferty turystyczno-rekreacyjnej gminy.	2017	B	samorząd, turystyka, biznes, organizacje pozarządowe, sport, kultura, media,
	P75. Kompleksowa oferta doradztwa dla rolników – podnoszenie kultury rolnej, integrowanie gospodarstw rolnych, udział w grupach producenckich, sprzedaż bezpośrednia, współpraca z podmiotami przetwórstwa rolnego.	2017	A	samorząd, biznes, edukacja,
C3.5. Miejsca pracy powstające na terenie gminy dające stabilność ekonomiczną mieszkańcom Gaszowic.	P76. Preferencje – w tym podatkowe – dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy.	2017	A	samorząd, biznes,
	P77. Wspieranie przedsiębiorczości w sferze usług opiekuńczych, w tym domy dziennego pobytu dla seniorów.	2020	B	samorząd, biznes,
	P78. Stworzenie interaktywnego systemu informacji i promocji oferty turystyczno-rekreacyjnej gminy.	2017	B	samorząd, turystyka, biznes, organizacje pozarządowe, sport, kultura, media,
C3.6. Partnerstwo samorządu i biznesu w kreowaniu biznesowego wizerunku Gaszowic.	P79. Spotkania z gaszowickim biznesem organizowane dla przedsiębiorców w subregionie i regionie w celu nawiązywania kontaktów biznesowych.	działanie ciągłe	A	samorząd, biznes,
	P80. Program edukacyjny w zakresie wykorzystywania nowych technologii informatycznych w biznesie oraz prowadzenia działalności i promocji w przestrzeni wirtualnej.	2017	A	samorząd, biznes, edukacja
C3.7. Wysoki poziom nasycenia w infrastrukturę komunalną ograniczającą wpływ gospodarki i mieszkalnictwa na środowisko.	P81. Budowa kanalizacji w Gaszowicach i Piecach.	2020	A	samorząd, biznes,

Cel operacyjny	Nazwa przedsięwzięcia	Horyzont realizacji	Ranga przedsięwzięcia	Główni partnerzy realizacji
	P82. Budowa kanalizacji w Czernicy i Łukowie Śl.	2020	A	samorząd, biznes,

8. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Główny nurt wdrażania strategii obejmuje realizację przedsięwzięć określonych dla celów strategicznych i celów operacyjnych. Są to zarówno przedsięwzięcia wypracowane na etapie formułowania strategii, jak też te, które będą sukcesywnie zgłaszane w toku wdrażania strategii. Przedsięwzięcia są więc różnego rodzaju pomysłami, które organizują aktywności mieszkańców, organizacji pozarządowych, instytucji lokalnych, biznesu, samorządu i innych podmiotów lokalnych. Ponadto, konieczne jest stworzenie swego rodzaju „ekosystemu” realizacji strategii. Do skutecznej implementacji strategii rozwoju wskazane jest podjęcie szeregu działań wdrożeniowych w kilku obszarach obejmujących:

- promocję strategii w różnych gremiach,
- zmiany organizacyjno-instytucjonalne,
- zmiany w przepływie informacji,
- zmiany legislacyjne.

Konieczność promocji strategii w różnych gremiach podyktowana jest partnerskim charakterem tego dokumentu. Realizacji strategii wymaga szerokiego zaangażowania się podmiotów lokalnych, wykorzystania ich potencjału i kreatywności. Promocja strategii może być realizowana poprzez następujące działania:

- prezentacja strategii dla środowisk branżowych, grup społecznych, w sołectwach, na spotkaniach z organizacjami pozarządowymi; szczególną wagę należy przywiązać do najbardziej konkretnej części strategii, to jest do przedsięwzięć strategicznych przekazując informację o ich zakresie oraz o możliwościach włączania się mieszkańców w ich realizację;
- publikacja streszczenia strategii w przystępnej formie w lokalnych mediach (tradycyjnych i internetowych);
- organizacja konkursów dla mieszkańców, organizacji pozarządowych, instytucji i innych podmiotów na wsparcie przez gminę projektów miękkich promujących i stale podtrzymujących zainteresowanie ideą strategii;
- stworzenie w serwisie internetowym gminy zakładki, w której do pobrania będzie treść strategii, raporty z wdrażania, wzór karty projektowej służącej do przygotowania projektów „oddolnych”;
- zamieszczanie informacji o strategii w lokalnych mediach niezależnych (media komercyjne, media społecznościowe);
- przygotowanie wyciągu ze strategii w formie ulotki/folderu dostarczanego bezpośrednio mieszkańcom, np. przy okazji wydarzeń gminnych;
- zamieszczenie widocznych, komunikatywnych ogłoszeń o strategii w widocznych miejscach gminy wraz z informacją o zaproszeniu mieszkańców do wdrażania konkretnych przedsięwzięć;
- organizacja konkursów zwracających uwagę na ważne aspekty rozwoju, aktywizujących mieszkańców, pozwalających przekuć indywidualne działania w efekty widoczne dla poszczególnych miejscowości, rozwijające pozytywną rywalizację pomiędzy miejscowościami gminy.

Zmiany organizacyjno-instytucjonalne przygotowujące do wdrożenia strategii mogą objąć:

- utworzenie w Urzędzie Gminy komórki odpowiedzialnej za wdrażanie i monitorowanie strategii; biorąc pod racjonalną gospodarkę budżetem gminy oraz zakres merytoryczny realizowanych działań warto rozważyć przydzielenie tych funkcji osobom zajmującym się pozyskiwaniem funduszy zewnętrznych oraz promocją gminy z ewentualnym wzmocnieniem kadrowym zespołu;

Składowe procesy wdrażania

Promocja strategii

Zmiany organizacyjno-instytucjonalne na rzecz wdrażania strategii

komórka taka winna stać się centralnym ogniwem w instytucjonalnym systemie wdrażania; pracowników takiej komórki cechować muszą konkretne kompetencje (głównie chodzi o znajomość metodologii z zakresu rozwoju lokalnego, zarządzania strategicznego i zarządzania projektami) oraz postawy (przedsiębiorczość, kreatywność, komunikatywność); podstawowa praca dotycząca przygotowania strategicznych projektów do wdrażania w kolejnych cyklach implementacji strategii powinna być wykonywana przez służby z Urzędu Gminy; jedynie projekty bardziej złożone, skomplikowane, wymagające wiedzy specjalistycznej powinny być przygotowywane z udziałem ekspertów zewnętrznych; powołanie proponowanej komórki i ewentualne zatrudnienie dodatkowych osób stanowi pewien koszt, ale jest też niezbędnym warunkiem dla sprawnego wykorzystywania szans w otoczeniu oraz samodzielnego decydowania o rozwoju gminy przez władze lokalne; należy też zwrócić uwagę na rosnący poziom komplikacji w rozliczaniu projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych oraz rosnącą konkurencję o środki unijne, co stanowi dodatkowe uzasadnienie dla realizacji postawionego postulatu;

- powołanie Rady Strategicznego Rozwoju Gminy, w składzie której powinni znaleźć się przede wszystkim przedstawiciele środowisk i podmiotów zaangażowanych w formułowanie strategii, a także tych podmiotów, które wywierają największy wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy gminy; w szczególności warto pozyskać reprezentantów: władz lokalnych, najaktywniejszych organizacji pozarządowych, środowisk biznesu, instytucji publicznych; wśród zadań Rady winno się znaleźć: udział w monitorowaniu wdrażania strategii, opiniowanie raportów wdrażania, inicjowanie oraz opiniowanie zmian w strategii; utworzenie a następnie skuteczne funkcjonowanie Rady może mieć kluczowe znaczenie dla wdrażania strategii rozwoju gminy oraz podtrzymywania zainteresowania rozwojem gminy jej mieszkańców; należy zadbać o to, aby Rada posiadała stosowną samodzielność działania, a równocześnie była wspierana w swoim funkcjonowaniu przez Wójta Gminy i Urząd Gminy; warunkiem autentycznego zaangażowania mieszkańców w działania Rady (społeczników, przedsiębiorców) jest zapewnienie widocznego sensu tego zaangażowania oraz poważnego traktowania formułowanych wniosków przez władze lokalne; do władz lokalnych należy zainicjowanie działania Rady oraz doprowadzenie do zorganizowania pierwszego posiedzenia Rady, na którym ustalone zostałyby szczegóły działania i harmonogram prac; o sposobie swojego funkcjonowania Rada powinna decydować w sposób możliwie samodzielny; podkreślić należy, że Rada powinna współpracować ściśle z radnymi z gminy; Rada Strategicznego Rozwoju Gminy nie jest konkurencja względem Rady Gminy; chodzi raczej o stworzenie możliwości do działania dla ludzi, którzy są zainteresowani udziałem w realizacji konkretnych przedsięwzięć strategicznych w gminie, posiadają dużą wiedzę o gminie, mają dobry kontakt ze środowiskami lokalnymi;
- warto rozważyć utworzenie komórki zajmującej się promocją gminy w aspekcie realizacji działań strategicznych; komórka taka mogłaby funkcjonować przy UG, przy innej jednostce gminnej (kulturalnej lub edukacyjnej) lub jako nowa jednostka gminna (co należy uznać za najbardziej pożądane rozwiązanie); do głównych zadań takiej komórki należałoby stworzenie skutecznego systemu informacji o strategii rozwoju gminy i dostępnych środkach pomocowych; wśród innych zadań można proponować: informację turystyczną, gospodarczą, działalność szkoleniową, promocję gminy, a w przyszłości działalność quasi gospodarczą (usługi szkoleniowe, promocyjne); w Gaszowicach brakuje instytucji otoczenia biznesu, instytucji doradczych, elastycznie działających instytucji edukacyjnych; proponowana komórka mogłaby odgrywać ważną rolę

zarówno we wdrażaniu strategii, jak również wypełnianiu luki w dostępie do wyspecjalizowanych usług.

Nowa organizacja przepływu informacji w gminie wspierająca proces wdrażania strategii dotyczyć powinna:

- monitorowania wyników wdrażania strategii (propozycja mierników w poniższej tabeli); w uchwale o przyjęciu strategii konieczne jest zawarcie zapisu obowiązku corocznego raportowania z realizacji strategii, który to raport Radzie Gminy winien przedstawiać Wójt; zarządzeniem Wójta należy zobowiązać kierowników wydziałów UG i kierowników jednostek gminnych do raportowania z wykonania strategii, a w szczególności z realizacji konkretnych przedsięwzięć strategicznych; pozwoli to nie tylko lepiej koordynować wysiłki poszczególnych wydziałów Urzędu z założeniami strategii, ale doprowadzi też do lepszej orientacji urzędników w treści strategii;
- monitoring wewnętrznych i zewnętrznych środków, które będą mogły być wykorzystane na rzecz realizacji kolejnych projektów; jednym z celów tego działania jest połączenie informacji o wdrażaniu strategii z informacją o dostępnych środkach, których pozyskaniem zainteresowane są poszczególne wydziały UG lub inne podmioty; stworzenie bazy informacyjnej na temat środków może należeć do zadań komórki ds. promocji;
- organizacji szkoleń dla podmiotów i środowisk lokalnych (potencjalnych realizatorów lub beneficjentów projektów strategicznych) pozwalających mieszkańcom włączyć się w proces wdrażania strategii, a w szczególności w realizację projektów strategicznych.

**Przepływ
informacji jako
warunek
partnerskiego
i skutecznego
wdrażania
strategii**

Tabela 13. Mierniki realizacji celów operacyjnych

Cele operacyjne	Mierniki
C1.1. Dostępność usług i infrastruktury społecznej umożliwiającej rozwój mieszkańców i rodzin.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób korzystających z badań profilaktycznych na terenie gminy, ▪ liczba akcji z zakresu profilaktyki zdrowotnej organizowanych w szkołach, ▪ liczba osób korzystających z miejscowej oferty kulturalnej: <ul style="list-style-type: none"> – wskaźniki czytelnictwa, – liczba osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych organizowanych w gminie, ▪ liczba miejsc w przedszkolach w stosunku do poziomu zapotrzebowania, ▪ liczba miejsc w żłobkach w stosunku do poziomu zapotrzebowania, ▪ liczba miejsc w placówkach opiekuńczych dla dorosłych w stosunku do poziomu zapotrzebowania, ▪ wyniki głównych egzaminów w gminnych szkołach podstawowych i gimnazjach w odniesieniu do wyników w regionie,
C1.2. Dobra łączalność komunikacyjna i telekomunikacyjna umożliwiająca mieszkańcom korzystanie z udogodnień w gminie i w sąsiednich miastach.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ długość i powierzchnia nowych dróg i chodników, ▪ długość i powierzchnia wyremontowanych dróg i chodników, ▪ liczba połączeń komunikacją publiczną z głównymi ośrodkami subregionu i regionu, ▪ liczba gospodarstw domowych z dostępem do

	<p>Internetu,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba wypadków i kolizji drogowych,
C1.3. Mieszkańcy Gaszowic podnoszący swoje kwalifikacje i kompetencje cywilizacyjne.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba osób korzystających z oferty szkoleniowej dostępnej na terenie gminy, ▪ liczba szkoleń na rzecz podnoszenia kwalifikacji realizowanych na terenie gminy, ▪ liczba osób korzystających z zajęć pozalekcyjnych, ▪ liczba szkoleń i liczba uczestników szkoleń podnoszących kwalifikacje i kompetencje cywilizacyjne realizowanych przez organizacje pozarządowe,
C1.4. Stabilność demograficzna Gaszowic.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba mieszkańców, ▪ liczba nowych mieszkańców napływających do gminy, ▪ wskaźniki obciążenia demograficznego, ▪ liczba urodzin, ▪ liczba zawartych związków małżeńskich,
C2.1. Dogodne warunki dla podejmowania inicjatyw na rzecz społeczności lokalnych i gminy.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odsetek mieszkańców funkcjonujących w organizacjach obywatelskich, ▪ liczba osób zaangażowanych w wolontariat, ▪ liczba mieszkańców zaangażowanych w organizację imprez lokalnych, ▪ liczba osób uczestniczących w imprezach organizowanych na terenie gminy, ▪ liczby uczestników konkursów gminnych, ▪ liczba czytelników bibliotek, ▪ liczba projektów przygotowanych do dofinansowania przez mieszkańców i organizacje pozarządowe, ▪ wartość dofinansowania pozyskanego przez mieszkańców i organizacje pozarządowe na realizację projektów,
C2.2. Dostępność miejsc dla realizacji aktywności społecznej i integracji mieszkańców gminy.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ powierzchnia przestrzeni publicznych przeznaczanych na realizację wydarzeń kulturalnych i społecznych, ▪ powierzchnia lokali udostępnionych na realizację działalności społecznej, ▪ liczba placów zabaw,
C2.3. Mechanizmy umożliwiające mieszkańcom włączanie się w tworzenie i realizację polityki lokalnej.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ frekwencja wyborcza, ▪ frekwencja na zebraniach gminnych, ▪ liczba projektów inicjowanych przez gminę i realizowanych z udziałem mieszkańców lub organizacji pozarządowych, ▪ liczba osób uczestniczących w konsultacjach społecznych,
C2.4. Rozwijająca się oferta kulturalna wykorzystująca lokalne tradycje i talenty mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba kół zainteresowań, ▪ liczba członków kół zainteresowań, ▪ liczba klubów i sekcji sportowych, ▪ liczba osób uczestniczących w zajęciach kół zainteresowań, ▪ liczba członków klubów sportowych,

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba mieszkańców nagradzanych w konkursach kulturalnych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, ▪ liczba nagród uzyskiwanych przez mieszkańców (kluby sportowe) w rozgrywkach sportowych o randze regionalnej i ponadregionalnej, ▪ liczba wydarzeń i liczba uczestników festiwali, przeglądów, konkursów lokalnych,
C2.5. Międzypokoleniowe więzi łączące mieszkańców Gaszowic.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba imprez i liczba uczestników wydarzeń o charakterze międzypokoleniowym, ▪ liczba osób starszych pozbawionych opieki najbliższych i wymagających pomocy społecznej (<i>destymulanta</i>),
C2.6. Rozwijająca się przedsiębiorczość społeczna	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba spółdzielni socjalnych, ▪ liczba osób zatrudnionych w spółdzielniach socjalnych, ▪ liczba szkoleń i liczba uczestników szkoleń poświęconych przedsiębiorczości społecznej, ▪ liczba lokali przygotowanych dla przedsiębiorstw społecznych, ▪ wartość zamówień publicznych rozstrzyganych przy wykorzystaniu klauzul społecznych,
C2.7. Wysoki poziom świadomości ekologicznej i zaangażowanie mieszkańców w zachowywanie dziedzictwa kulturowego Gaszowic.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ stan powietrza – poziom niskiej emisji (<i>destymulanta</i>), ▪ liczba wydarzeń ekologicznych i ich uczestników, ▪ liczba wydarzeń promujących dziedzictwo kulturowe obszaru i ich uczestników, ▪ wielkość dotacji na inwestycje proekologiczne w gospodarstwach domowych, ▪ liczba nielegalnych wysypisk śmieci, ▪ liczba przydomowych oczyszczalni ścieków, ▪ ilość podłączeń do kanalizacji, ▪ ilość nieoczyszczonych ścieków (<i>destymulanta</i>), ▪ ilość usuniętych odpadów azbestowych,
C3.1. Dostosowywana do potrzeb biznesu oferta udogodnień terenowych, infrastrukturalnych i fiskalnych.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ długość zmodernizowanej sieci drogowej, ▪ powierzchnia terenów udostępnianych pod inwestycje, ▪ powierzchnia terenów inwestycyjnych o pełnym uzbrojeniu, ▪ liczba inwestycji na przygotowanych terenach inwestycyjnych, ▪ liczba miejsc pracy stworzonych przez inwestorów lokujących się na gminnych terenach inwestycyjnych, ▪ wpływy do budżetu lokalnego z podatku od

	osób prawnych,
C3.2. Przestrzenie koncentracji biznesu, przyspieszonego rozwoju gospodarczego i współpracy firm lokalnych.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba nowo zakładanych firm, ▪ liczba podmiotów otoczenia biznesu, ▪ liczba firm zrzeszonych w samorządzie gospodarczym, ▪ liczba firm w strefach aktywności gospodarczej, ▪ liczba firm korzystających z wsparcia na innowacje,
C3.3. Rozwój branż wykorzystujących atuty przyrodniczo-kulturowe i położenie Gaszowic.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odsetek pracujących w turystyce, ▪ poziom dochodów ludności z działów turystyki i agroturystyki, ▪ liczba miejsc noclegowych i poziom ich wykorzystania, ▪ długość turystyczno-rekreacyjnej infrastruktury komunikacyjnej, ▪ powierzchnia użytków rolnych, ▪ liczba odwiedzin stron internetowych poświęconych turystyce i rekreacji w gminie,
C3.4. Miejsca pracy powstające na terenie gminy dające stabilność ekonomiczną mieszkańcom Gaszowic.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba miejsc pracy w gminie, ▪ stopa bezrobocia, ▪ wskaźniki bezrobocia w wybranych grupach mieszkańców: kobiety, absolwenci, ▪ wpływy do budżetu lokalnego z podatku od osób fizycznych,
C3.5. Partnerstwo samorządu i biznesu w kreowaniu biznesowego wizerunku Gaszowic.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ liczba akcji realizowanych wspólnie przez samorząd i biznes, ▪ liczba nowych inwestorów pozyskanych do gminy, ▪ wartość kontraktów zawieranych przez firmy lokalne z partnerami w otoczeniu,
C3.6. Wysoki poziom nasycenia w infrastrukturę komunalną ograniczającą wpływ gospodarki na środowisko.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ długość nowo powstałej sieci kanalizacyjnej,

Na zmiany legislacyjne składać się może przede wszystkim:

- podjęcie uchwały o przyjęciu strategii zawierającej opisany w poprzednim akapicie sposób monitorowania i wdrażania strategii;
- dostosowanie innych dokumentów lokalnych do zapisów strategii, w tym dokumentów dotyczących zagospodarowania przestrzennego;
- opracowanie/dostosowywanie treści programów współpracy z organizacjami pożytku publicznego do przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii w danym horyzoncie czasu.

**Zmiany
legislacyjne
wspierające
wdrażanie
strategii**

Do najistotniejszych zagadnień wdrożeniowych zaliczyć należy partnerski proces przygotowywania projektów strategicznych. Wszelkie działania promocyjne i informacyjne powinny skutkować kreowaniem koncepcji projektów przez mieszkańców (różne podmioty lokalne) zaś rozwiązania organizacyjne powinny wspierać podmioty zgłaszające projekty w ich profesjonalnym przygotowaniu i realizowaniu. W kolejnych horyzontach wdrażania konieczne jest wybranie projektów o największej wartości strategicznej. Selekcja projektów przyjętych do realizacji w ramach strategii może zostać oparta na poniższych kryteriach:

**Partnerskie
projekty
wdrażające
strategię**

- skala pozytywnych efektów dla społeczności lokalnej oraz wpływ na strategiczny

- (to jest kompleksowy i długofalowy) rozwój gminy,
- stwarzanie korzystnych warunków wyjściowych dla realizacji kolejnych projektów i komplementarność wobec innych projektów,
  - wzmocnienie wizerunku gminy w subregionie i w regionie, kreowanie pozytywnych wyróżników Gaszowic w otoczeniu,
  - społeczna akceptacja projektu, wyrażana przede wszystkim poprzez zaangażowanie mieszkańców w realizację projektu,
  - poziom kosztów, jakie musi ponieść gmina na realizację projektu,
  - finansowy efekt mnożnikowy wyrażony możliwościami multiplikowania środków zainwestowanych przez gminę w realizację projektu (zdolność do koncentrowania wokół projektu podmiotów inwestujących własne środki finansowe lub pozyskiwania wsparcia z dostępnych funduszy),
  - czas uzyskania efektów z tytułu realizacji projektu (w tym pojawienie się zauważalnych dla społeczności lokalnej efektów częściowych, nawet jeżeli ostateczne sfinalizowanie projektu jest odległe).

Załącznik 1 – relacje strategii rozwoju gminy Gaszowice z celami rozwoju województwa śląskiego

<p>Cele Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego 2020+</p> <p>→</p> <p>↓ Cele operacyjne gminy Gaszowice</p>	<p>Województwo śląskie regionem nowej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność</p>	<p>Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie</p>	<p>Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni</p>	<p>Województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy</p>
C1.1. Dostępność usług i infrastruktury społecznej umożliwiającej rozwój mieszkańców i rodzin.		☑☑		
C1.2. Dobra łączalność komunikacyjna i telekomunikacyjna umożliwiającą mieszkańcom korzystanie z udogodnień w gminie i w sąsiednich miastach.		☑☑	☑☑	☑
C1.3. Mieszkańcy Gaszowic podnoszący swoje kwalifikacje i kompetencje cywilizacyjne.		☑☑		☑
C1.4. Stabilność demograficzna Gaszowic.	☑	☑☑		
C2.1. Dogodne warunki dla podejmowania inicjatyw na rzecz społeczności lokalnych i gminy		☑☑	☑	
C2.2. Dostępność miejsc dla realizacji aktywności społecznej i integracji mieszkańców gminy.		☑☑	☑	
C2.3. Mechanizmy umożliwiające mieszkańcom włączanie się w tworzenie i realizację polityki lokalnej.		☑☑		
C2.4. Rozwijająca się oferta kulturalna wykorzystująca lokalne tradycje i talenty mieszkańców.		☑☑	☑	

C2.5. Międzypokoleniowe więzi łączące mieszkańców Gaszowic.		☑☑		
C2.6. Rozwijająca się przedsiębiorczość społeczna.	☑☑	☑		
C2.7. Wysoki poziom świadomości ekologicznej i zaangażowanie mieszkańców w zachowywanie dziedzictwa kulturowego Gaszowic.		☑☑	☑☑	
C3.1. Dostosowywana do potrzeb biznesu oferta udogodnień terenowych, infrastrukturalnych i fiskalnych	☑☑		☑	
C3.2. Przestrzenie koncentracji biznesu, przyspieszonego rozwoju gospodarczego i współpracy firm lokalnych.	☑☑		☑	☑
C3.3. Rozwój branż wykorzystujących atuty przyrodniczo-kulturowe i położenie Gaszowic.	☑☑		☑	
C3.4. Miejsca pracy powstające na terenie gminy dające stabilność ekonomiczną mieszkańcom Gaszowic.	☑☑	☑		
C3.5. Partnerstwo samorządu i biznesu w kreowaniu biznesowego wizerunku Gaszowic.	☑☑			☑
C3.6. Wysoki poziom nasycenia w infrastrukturę komunalną ograniczającą wpływ gospodarki i mieszkalnictwa na środowisko.	☑	☑	☑	

- 1.Radni Gminy Gaszowice.
- 2.Sołtysi oraz Rady Sołeckie.
3. Koła Gospodyń Wiejskich.
4. Ochotnicze Straże Pożarne.
5. Stowarzyszenie Urwis i Spichlerz.
6. Kierownicy Ośrodków Kultury oraz Biblioteki Gminnej.
7. Pracownicy Urzędu Gminy Gaszowice.
8. Dyrektorzy Szkół i Przedszkoli.
9. Mieszkańcy Gminy Gaszowice.